

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИ
МАЛАКА ОШИРИШ ИНСТИТУТИ

М.Х. АЧИЛОВ

ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИНИНГ ЛИЦЕНЗИЯЛАШ,
РУХСАТ БЕРИШ ВА ХАБАРДОР ҚИЛИШ
ТАРТИБ-ТАОМИЛЛАРИ СОҲАСИДАГИ
ФАОЛИЯТИНИНГ ТАШКИЛИЙ-ҲУҚУҚИЙ
АСОСЛАРИ

ЎҚУВ ҚЎЛЛАНМА

Ўзбекистон Республикаси ИИВ Малака ошириш институти
Илмий кенгашида маъқулланган

Муаллиф

Ўзбекистон Республикаси ИИВ Малака ошириш институти
Махсус-касбий фанлар кафедраси катта ўқитувчиси,
подполковник М.Х. Ачилов

Масъул муҳаррир:

Фалсафа фанлар бўйича фалсафа доктори(Phd), доцент Ф.Ф. Хатамов

Тақризчилар:

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Малака ошириш
институти, касбий тайёргарлик факультети, махсус фанлар цикли катта
ўқитувчиси подполковник **Ж.С. Мухторов**

Амалиёт ходими; Ўзбекистон Республикаси ИИВ ППХ ва ЖТСББ
Ўзбекистон Республикаси ИИВ ППХ ва ЖТСББ бошлиғи
1-чи ўринбосари, полковник **А.Т. Оринбаев**

А-26 Ички ишлар органларининг лицензиялаш, рухсат бериш ва
хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги фаолиятининг
ташкилий-ҳуқуқий асослари: Ўқув қўлланма /

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар
вазирлиги Малака ошириш институт, 2022. – 64 б.

Ушбу қўлланмада ички ишлар органларининг лицензиялаш, рухсат бериш
ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги фаолиятининг моҳияти,
аҳамияти, ҳуқуқий асослари ва фаолиятни ташкил этиш асослари ёритилган.

Ички ишлар вазирлиги тизимидаги таълим муассасаларининг тингловчи ва
курсантлари, катта илмий ходим-изланувчилар ҳамда ички ишлар органлари
амалиёт ходимларига мўлжалланган.

ШЎК 67.99(5У)116.3я73
КБК67.99(2)8

© Ўзбекистон Республикаси ИИВ Малака ошириш институт, 2022

СЎЗ БОШИ

Бугунги кунда дунёда тадбиркорликни ривожлантириш шарт-шароитлар яратиш, тадбиркорлик субъектлари фаолиятига давлат органларининг аралашувини чеклаш ва буни олдини олиш механизмларини, тадбиркорларни ҳимоя қилиш кафолатларини кенгайтириш, иқтисодиёт соҳаларини кўллаб-қувватлашга қаратилган ислоҳотлар амалга оширилмоқда. Бу борада иқтисодий муносабатларни тартибга солишнинг усули сифатида лицензиялаш муҳим аҳамиятга эга. Уни амалга ошириш орқали шахс ҳаёти ва соғлиги, жамият хавфсизлиги ва давлат осойишталигига хавф туғдириши мумкин бўлган тадбиркорлик фаолияти турларини амалга оширишнинг алоҳида тартиби белгиланди.

Ўзбекистонда ҳам амалга оширилаётган ислоҳотлар доирасида тадбиркорликни ривожлантириш учун қулай ҳуқуқий, ташкилий шароитлар яратиш, инновацион ғоялар ва технологияларни жорий қилиш, тадбиркорлик субъектларини ҳимоя қилишнинг ҳуқуқий кафолатларини ва улар фаолиятига ноқонуний аралашиларнинг олдини олиш механизмларини ривожлантириш борасида туб ислоҳотлар амалга оширилмоқда.

Лицензиялаш билан боғлиқ фаолиятни такомиллаштириш кун тартибидаги долзарб масалалардан бири бўлиб қолмоқда. Зеро, бир томонидан лицензиялаш билан боғлиқ муносабатларни янада либераллаштиришга қаратилган ислоҳотлар амалга оширилаётган бўлса, бошқа томондан эса, жамоат тартибини сақлашда ички ишлар органларининг масъулиятини ошириш бўйича амалга оширилаётган чора-тадбирлар ички ишлар органлари ваколатига кирадиган лицензиялаш ва рухсат бериш тартиботларини талаб даржасида ташкил этишни тақозо қилмоқда.

Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев Олий Мажлисга Мурожаатномасида «Биз учун энг оғир муаммолардан бири – давлатнинг функция ва ваколатлари ҳаддан ташқари марказлашиб кетганидир. Масалан, ҳозирги вақтда 64 та лицензия тури мавжуд бўлса, шундан 21 таси Вазирлар Маҳкамаси ва 40 таси марказий

идоралар томонидан берилади. Бу лицензияларнинг учтаси вилоят ҳокимликлари ва фақатгина биттаси туман ҳокимликлари ваколатига тегишлидир. Бундай ҳолатни рухсат бериш билан боғлиқ ҳужжатларни расмийлаштириш соҳасида ҳам кузатиш мумкин» деб таъкидлаб ўтган эдилар.

Кейинги йилларда мамлакатимизнинг барча жабҳаларида амалга оширилаётган ислохотлар қатори бевосита, юртбошимизнинг ташаббуслари билан мазкур соҳада ҳам тизимли ислохотлар амалга оширилди. Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомилларини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги (2020 йил 24 август) ПФ-6044-сон фармонининг қабул қилиниши ушбу соҳани тубдан такомиллаштиришга қаратилди. Мазкур фармонга мувофиқ, 2021 йил 1 январдан бошлаб, 37 та лицензия ва 10 та рухсатнома бекор қилинди, 16 та лицензия ва 11 та рухсатнома бирлаштириш йўли билан бекор қилинди, 17 та лицензия ва 14 та рухсатномалар хабардор қилиш тартиби жорий этилиши йўли билан бекор қилинди, 14 та турдаги лицензия ва рухсатномаларни расмийлаштириш муддатлари қарийб 2 бараварга қисқартирилади ҳамда 115 та лицензия ва рухсат бериш хусусиятига эга ҳужжатларни олиш тартиб-таомиллари янада соддалаштирилди.

Фармонга кўра, хабардор қилиш тартиби жорий этилган фаолият (ҳаракат) учун расмийлаштирилган лицензия ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларнинг амал қилиши ўз кучида қолди ва ушбу фаолият (ҳаракат)ни амалга ошириш учун ваколатли органни хабардор қилиш талаб этилмаслиги белгиланди.

2021 йил 1 январдан бошлаб, туризм фаолиятини лицензиялашда туроператорлар хизматларини сертификатлаш ихтиёрий этиб белгиланди.

Шу билан бирга, қуйидагилар бекор қилинди: кредит бюролари фаолиятини лицензиялашда камида 10 та тижорат банки билан кредит алмашинувини амалга оширишга розилигини тасдиқловчи ҳужжат мавжудлиги талаби, дори воситалари ва тиббий буюмларни

чакана реализация қилиш фаолиятини лицензиялашда ушбу фаолият учун лицензияга эга бўлган юридик шахслар томонидан уларнинг худди шундай фаолият билан шуғулланувчи филиаллари ташкил этилганда ҳар бир филиал манзилини асосий лицензияда кўрсатиш амалиётини жорий қилиш орқали филиалларга алоҳида лицензия расмийлаштириш амалиёти, ер қаъри участкаларидан фойдаланиш ҳуқуқи учун лицензия олишда талабгордан маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг кафолат хатларини олишни талаб қилиш тартиби.

Шунингдек, ҳужжатга мувофиқ, ваколатли органлар томонидан қуйидаги ҳаракатларнинг амалга оширилиши тақиқланди:

- лицензиялар бериш, уларнинг амал қилиш муддатини узайтириш ва уларни қайта расмийлаштиришда лицензия талабгорининг коммунал хизматлар учун тўловлар бўйича қарздорлиги сабабли давлат хизматлари кўрсатишни рад этиш;

- лицензия ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни давлат органлари ва тадбиркорлар ўртасида тузиладиган ўзаро шартномаларга алмаштириш;

- лицензия ва рухсат беришга доир талаб ва шартларда назарда тутилмаган ҳақ эвазига бошқа турдаги хизматлардан фойдаланишга ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни олишга бевосита ёки билвосита мажбурлаш.

2020 йилда муддати тугайдиган барча лицензия ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларнинг амал қилиш муддати 2021 йил 1 январга қадар узайтирилди. Ушбу санага қадар лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари билан боғлиқ барча жараёнларни қамраб олган «Лицензия» ахборот тизими ишлаб чиқилди.

Ўзбекистон Республикасининг “Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари тўғрисида”ги (2021 йил 14 июль) ЎРҚ-701-сон қонунининг қабул қилиниши орқали мазкур соҳадаги ижтимоий-муносабатларни, фаолиятнинг турлари, субъектлари ҳамда уларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари, асосий вазифа ва функциялари қонунлаштирилди.

Маълумки, назорат лицензиялаш соҳасидаги ваколатли органлар ичида ички ишлар органлари муҳим ўрин тутди. Ички ишлар органларининг бевосита назорат лицензиялаш фаолияти билан шуғулланадиган бўлинмалар фаолиятини ташкил этиш ва бошқариш, уни ҳуқуқий, ташкилий-методик, моддий-техник жиҳатдан ва малакали кадрлар билан таъминлашни такомиллаштириш, соҳага илғор тажрибалар, иш усуллари ва инновацион технологияларни жорий этиш ҳамда жамоат тартибини сақлаш ва хавфсизлигини таъминлашда ўзаро мақсадли ҳамкорликни самарали ташкил этиш бугунги кундаги долзарб масалалардан биридир.

Мазкур қўлланма шу мақсадда олиб борилган тадқиқотнинг натижаси бўлиб, унда ички ишлар органларининг лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги фаолиятининг ташкилий-ҳуқуқий асослари билан боғлиқ масалалари ёритилган.

ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИНИНГ ЛИЦЕНЗИЯЛАШ, РУХСАТ БЕРИШ ВА ХАБАРДОР ҚИЛИШ ТАРТИБ-ТАОМИЛЛАРИ СОҲАСИДАГИ ФАОЛИЯТИНИНГ МОҲИЯТИ, АҲАМИЯТИ ВА ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ

Ўтган давр мобайнида мамлакатда жамоат хавфсизлигини таъминлаш, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ва жиноятчиликка қарши курашишнинг яхлит тизимини шакллантириш, ички ишлар органларининг энг қуйи бўғинидан республика даражасигача самарали фаолиятини йўлга қўйиш ва замонавий иш услубларини жорий этиш орқали мамлакатимизда ҳуқуқ-тартибот ва қонунийликни мустаҳкамлаш, аҳолининг тинчлиги ва осойишталигини таъминлаш мақсадида¹ бир қатор ислоҳотлар амалга оширилди.

Мустақиллик йилларида ички ишлар органларида амалга оширилган кенг кўламли ислоҳотлар натижасида республикаимизда жамоат хавфсизлигини таъминловчи ўзига хос тизим шаклланди.

Ички ишлар органлари фаолиятининг асосий йўналишларидан бири – жамоат хавфсизлигини таъминлаш ҳисобланади. Айниқса, фаолиятнинг лицензияланадиган турларини амалга ошириш ёки фаолиятни (ҳаракатларни) рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар асосида ёхуд хабардор қилиш тартибида амалга ошириш чоғида жисмоний ва юридик шахслар томонидан қонунчиликда белгиланган талаблар ҳамда шартларга риоя қилиниши устидан давлат назоратини таъминлаш муҳим аҳамиятга эга. Ички ишлар органлари томонидан ушбу фаолиятни амалга ошириш орқали шахс ҳаёти ва соғлиги, жамият хавфсизлиги ва давлат осойишталигига зарар етказилиши мумкин бўлган хавфлар бартараф этилади.

¹ Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Жамоат хавфсизлигини таъминлаш ва жиноятчиликка қарши курашиш соҳасида ички ишлар органлари фаолиятини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш чора-тадбирлари тўғрисида»ги (2021 йил 26 март) ПФ-6196-сон фармони // Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 26.03.2021 й., 06/21/6196/0240-сон

Дарҳақиқат, мамлакатимизда инсон ҳуқуқлари ва эркинликларининг, жисмоний ва юридик шахслар қонуний манфаатларининг, фуқаролар ҳаёти ва соғлиғини сақлашнинг, жамоат хавфсизлиги ва атроф-муҳитни муҳофаза қилишни ички ишлар органларининг фаолиятисиз тасаввур қилиб бўлмайди.

Назорат-лицензия тизими деганда, кенг маънода ҳуқуқий нормаларда мустаҳкамланган, ваколатли давлат органларининг муайян ҳаракатларни содир этишга лицензия (рухсат) олиши ёки корхона, муассаса ва ташкилотлар, бирлашмалар ёхуд алоҳида шахсларнинг муайян ваколатлар олиши шартлигини назарда тутувчи тартиб тушунилади. Назорат-лицензия тизими ижтимоий муносабатларнинг турли соҳаларида амал қилади. Масалан, давлат сири соҳасида корхона, муассаса ва ташкилотларнинг давлат сири бўлган маълумотлардан фойдаланиш, ахборотни ҳимоя қилиш воситаларини яратиш, шунингдек, давлат сирини сақлашга қаратилган тадбирларни амалга ошириш ва хизматлар кўрсатиш билан боғлиқ ишларни бажариш борасидаги фаолиятга лицензия берилади, махсус техник воситалар муомаласи соҳасида жисмоний ва юридик шахсларнинг маълумотларни рақамловчи техникани ишлаб чиқариш, таъмирлаш, сотиш (реализация қилиш) ва ишлатиш билан боғлиқ фаолияти тартибга солинади.

Ички ишлар органларининг лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги ҳуқуқий асосларини, Ўзбекистон Республикасининг «Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари тўғрисида»ги ЎРҚ-701-сон (2021 йил 14 июль) қонуни ҳамда у асосида қабул қилинган қонуности норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ташкил этади.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида Ўзбекистон Республикасининг лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари тўғрисидаги қонунчилигида назарда тутилганидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, Ўзбекистон Республикасининг «Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор

қилиш тартиб-таомиллари тўғрисида»ги ЎРҚ-701-сон (2021 йил 14 июль) қонунининг мақсади лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш соҳасидаги муносабатларни тартибга солишдан иборат.

Мазкур қонун қуйидагиларга, яъни *биринчидан*, интеллектуал мулк объектларидан фойдаланиш, шунингдек комплекс тадбиркорлик лицензияси шартномаси (франшизинг тўғрисидаги шартнома) асосида амалга ошириладиган тадбиркорлик фаолияти; *иккинчидан*, тадбиркорлик субъектларини, битимларни, ҳуқуқларни ва мол-мулкни давлат рўйхатидан ўтказиш ҳамда ҳисобга қўйиш; *учинчидан*, аккредитация қилиш, сертификатлаштириш, стандартлаштириш, метрология ва техник жиҳатдан тартибга солиш; *тўртинчидан*, давлат экологик экспертизаси; *бешинчидан*, атом энергиясидан фойдаланиш соҳасидаги фаолият; *олтинчидан*, Мазкур қонуннинг 2-иловасида кўрсатилмаган рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни жисмоний шахсларга бериш билан боғлиқ муносабатларга нисбатан татбиқ этилмайди.

Маълумки, ҳар қандай фаолиятнинг асосида тушунчалар тизими ётади. Ички ишлар органларининг лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги фаолиятининг объекти ва предмети аниқ белгилаш, аввало «лицензиат», «лицензия», «лицензиялаш», «фаолиятнинг лицензияланадиган тури», «лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ҳамда шартлари», «лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги ваколатли органлар», «лицензиялар, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар ва хабарномалар реестрлари», «лицензияланадиган фаолият турининг кичик тури», «давлат хизматлари паспорти», «рухсат бериш тартиб-таомили», «рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат», «талабгор», «хабарнома», «хабардор қилувчи», «хабардор қилиш тартиб-таомили» ва ««ягона дарча» принципи» каби тушунчалар мазмун-моҳиятининг аниқлаб олиш талаб қилинади. Жумладан:

лицензиат – фаолиятнинг лицензияланадиган турини ёки унинг кичик турини амалга ошириш учун лицензияга эга бўлган юридик ёки жисмоний шахс;

лицензия – жисмоний ёки юридик шахсга бериладиган, лицензия талаблари ва шартларига мажбурий равишда риоя этилган тақдирда фаолиятнинг лицензияланадиган турини ёки унинг кичик турини амалга ошириш ҳуқуқини берувчи ҳужжат;

лицензиялаш – лицензия бериш тўғрисидаги аризани топшириш, қабул қилиш ва кўриб чиқиш, лицензияни бериш, унинг амал қилиш муддатини узайтириш, амал қилишини тўхтатиб туриш, қайта тиклаш ҳамда тугатиш, шунингдек лицензияни бекор қилиш, қайта расмийлаштириш ва чақириб олиш жараёни билан боғлиқ тадбирлар мажмуи;

фаолиятнинг лицензияланадиган тури – Ўзбекистон Республикаси ҳудудида амалга оширилиши учун лицензия олиш талаб қилинадиган, қонун билан белгиланадиган фаолият тури;

лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ҳамда шартлари – фаолиятнинг лицензияланадиган турларини амалга ошириш ёки фаолиятни (ҳаракатларни) рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар асосида ёхуд хабардор қилиш тартибида амалга ошириш чоғида жисмоний ва юридик шахслар томонидан бажарилиши шарт бўлган, қонунчиликда белгиланган талаблар ҳамда шартлар мажмуи;

лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги ваколатли органлар – фаолиятнинг айрим турларини лицензиялашни, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни беришни амалга оширадиган, шунингдек махсус электрон тизим воситасида хабарномаларни қабул қиладиган махсус ваколатли органлар ва ташкилотлар;

лицензиялар, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар ва хабарномалар реестрлари – ваколатли органларнинг тегишинча берилган, узайтирилган, тўхтатиб турилган, қайта тикланган, тугатилган, бекор қилинган, қайта расмийлаштирилган ва чақириб олинган лицензиялар, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар

тўғрисидаги, шунингдек жисмоний ва юридик шахслар томонидан ваколатли органларга юборилган хабарномалар ҳақидаги маълумотларни ўз ичига олган маълумотлар базалари;

лицензияланадиган фаолият турининг кичик тури – фаолиятнинг лицензияланадиган тури таркибига киритиладиган фаолият турининг йўналиши;

давлат хизматлари паспорти – лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомилларидан ўтиш жараёни билан боғлиқ бўлган ўзига хос талаблар ва шартларни, шунингдек маълумотларни ўз ичига олган лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги ҳужжат;

рухсат бериш тартиб-таомили – рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш тўғрисидаги аризани топшириш, қабул қилиш ва кўриб чиқиш, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш, унинг амал қилиш муддатини узайтириш, амал қилишини тўхтатиб туриш, қайта тиклаш ҳамда тугатиш, шунингдек уни бекор қилиш, қайта расмийлаштириш жараёни билан боғлиқ тадбирлар мажмуи;

рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат – ваколатли орган томонидан рухсатнома, келишув, хулоса шаклида, шунингдек қонунчиликда назарда тутилган бошқа шаклларда бериладиган, рухсат бериш талаблари ва шартларига мажбурий равишда риюя этилган тақдирда муайян фаолиятни (ҳаракатларни) амалга ошириш ҳуқуқини берадиган ҳужжат;

талабгор – лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олиш учун мурожаат қилган жисмоний ёки юридик шахс;

хабарнома – хабардор қилиш тартибида фаолиятни (ҳаракатларни) амалга оширишни бошлаш (тугатиш) учун хабардор қилувчи томонидан ваколатли органга юбориладиган маълумотлар;

хабардор қилувчи – ваколатли органга хабарнома юборган ва хабарномалар реестрига киритилган жисмоний ёки юридик шахс;

хабардор қилиш тартиб-таомили – хабарнома юбориш, хабарномани қабул қилиш (қабул қилмаслик), хабарнома қабул қилинганлигини тасдиқлаш, шунингдек хабардор қилувчининг

фаолиятини (ҳаракатларини) тўхтатиб туриш, қайта тиклаш, тугатиш ва хабардор қилиш тартибида фаолиятни (ҳаракатларни) амалга оширишга тақиқ жорий этиш жараёни билан боғлиқ тадбирлар мажмуи;

«ягона дарча» принципи – хизматлар кўрсатиш тартиби бўлиб, бунда талабгорга тегишинча лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш учун ваколатли органга бошқа давлат органлари ёки ташкилотлар томонидан бериладиган турли бошқа ҳужжатларни олиш талаб қилинадиган ҳолларда мазкур ваколатли орган кўрсатилган ҳужжатларни талабгорнинг иштирокисиз мустақил равишда сўрайди ва олади¹.

Ўзбекистон Республикасининг «Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари тўғрисида»ги ЎРҚ-701-сон (2021 йил 14 июль) қонунига мувофиқ амалга оширилиши учун лицензияларни олиш талаб қилинадиган фаолият турлари, амалга оширилиши учун рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни олиш талаб этиладиган фаолият (ҳаракатлар) турлари ва ваколатли органларни хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолият турларининг рўйхати тасдиқланган бўлиб, мазкур фаолият турлари учун қонун ҳужжатларига мувофиқ лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги ваколатли органлар зиммасига юклатилган. Шундай ваколатли органлардан бири – бу ички ишлар органлари ҳисобланади.

Ички ишлар органларида назорат лицензия фаолиятини амалга оширувчи махсус бўлинмалар фаолияти йўлга қўйилган бўлиб, улар Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Патруль-пост хизмати ва жамоат тартибини сақлаш бош бошқармаси тизимига киради. Ушбу хизматлар тизимига – Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Патруль-пост хизмати ва жамоат тартибини сақлаш бош бошқармаси таркибида Назорат-лицензиялаш фаолиятини ташкил этиш бўлими; Қорақалпоғистон

¹ Ўзбекистон Республикасининг «Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари тўғрисида»ги (2021 йил 14 июль) ЎРҚ-701-сон қонуни // Қонунчилик маълумотлари миллий базаси, 15.07.2021 й., 03/21/701/0674-сон

Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Тошкент шаҳар ва Тошкент вилояти Ички ишлар бош бошқармалари, вилоятлар Ички ишлар бошқармалари Патруль-пост хизмати ва жамоат тартибини сақлаш бошқармалари таркибида Назорат-лицензиялаш фаолиятини ташкил этиш бўлинмалари киради.

Туман (шаҳар) Ички ишлар бошқармалари (бўлимлари) Жамоат тартибини сақлаш бўлим (бўлинма)ларида назорат-лицензиялаш фаолияти бўйича инспектор лавозими жорий этилган. Бундай лавозимлар жорий этилмаган жойларда эса ушбу вазифа туман (шаҳар) Ички ишлар бошқарма (бўлим) Жамоат тартибини сақлаш бўлим (бўлинма) инспекторлари ёки Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси бўлими профилактика (катта) инспекторларидан бирининг зиммасига юклатилади. Бироқ, ушбу ходимлар Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Тошкент шаҳар ва Тошкент вилояти Ички ишлар бош бошқармалари, вилоятлар Ички ишлар бошқармалари Патруль-пост хизмати ва жамоат тартибини сақлаш бошқармаларида белгиланган муддатда иш ўрганиш курсини тамомлаб, синов топширишлари шарт.

Ички ишлар органлари лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги фаолиятини қуйидаги асосий принципларга риоя этган ҳолда амалга оширади: – қонунийлик; – лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги фаолиятни амалга ошириш чоғида ички ишлар органлари фаолиятининг очиклиги; – инсон ҳуқуқлари ва эркинликларининг, жисмоний ва юридик шахслар қонуний манфаатларининг, фуқаролар ҳаёти ва соғлиғини сақлашнинг, жамоат хавфсизлиги ва атроф-муҳитни муҳофаза қилишнинг устуворлиги; – лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомилларининг шаффофлиги; – лицензиялашнинг ва рухсат бериш тартиб-таомилларининг «ягона дарча» принципи бўйича амалга оширилиши.

Амалдаги қонунчиликка мувофиқ, жисмоний ёки юридик шахслар томонидан фаолиятнинг (ҳаракатларнинг) айрим турларини амалга ошириш фуқароларнинг ҳаёти ва соғлиғига

зарар, жисмоний ва юридик шахсларнинг ҳуқуқлари ҳамда қонуний манфаатларига, жамоат хавфсизлигига зиён ва (ёки) атроф-муҳитга зарар етказилишига сабаб бўлиши мумкин бўлса, ички ишлар органлари томонидан унга нисбаттан лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомилларини жорий этиш учун асос бўлади.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларда белгиланган ички ишлар органлари томонидан назорат қилинадиган назорат-лицензия объектларини қуйидаги уч гуруҳга бўлиш мумкин:

а) буюм ва нарсалар: ўқотар қуроллар (ҳарбий, ўқув, спорт кичик ва катта калибмли, силлиқ стволли ўқотар қуроллар ва уларга ўқ-дорилар); совуқ қуроллар (овчилик пичоғи, қилич, ханжар ва бошқалар); босмаҳона жиҳозлари (шрифт ва матрицалар, босмаҳона бўёқлари); муҳр ва штамплар;

б) моддалар: портловчи моддалар ва портлатувчи воситалар; заҳарловчи моддалар, тез таъсир этувчи заҳарловчилар; наркотик воситалар, психотроп моддалар, прекурсорлар; ионлаштирувчи нурланиш тарқатувчи радиоактив воситалар; метанол ва бошқ.;

в) объектлар: омборхоналар, буюм ва воситалар базаси, қурол таъмирлаш, пиротехник, штампелли-гравюралик устахоналар, тез таъсир этувчи воситаларни таҳлил қилиш ва сотиш ташкилотлари, лабораториялари, ўқотар қуроллар ва ўқ-дорилар билан савдо қиладиган дўконлар ва радиоактив моддаларни сақлаш омборлари ҳамда уларни кўмиш жойлари.

Шунингдек, ички ишлар органлари томонидан рухсат бериладиган корхоналарга қуйидагилар киради: қурол ишлаб чиқарадиган ва сотадиган корхоналар, қурол таъмирловчи устахоналар; фуқаро ва хизмат қуроллари ҳамда уларнинг патронлари сақланадиган базалар, омборлар, тирлар ва ҳ.к.

Ички ишлар органлари томонидан назорат-лицензия фаолиятини амалга оширишдан кўзланган асосий мақсад – фойдаланилиши учун лицензия талаб этиладиган буюм, модда ва жиҳозларни (нарсаларни) сотиб олиш, сотиш, сақлаш, ҳисобга олиш, ташиш ва фойдаланиш ҳамда ишлаб чиқаришда ўрнатилган тартиб-қоидаларнинг бузилишини олдини олиш ҳамда уларнинг

йўқолиши, ўғирланиши, жиноий ва бошқа мақсадларда фойдаланишга йўл қўймасликдан иборат.

Шу сабабли, ички ишлар органларининг назорат-лицензиялаш фаолияти билан шуғулланувчи хизматлари зиммасига қўйидаги асосий вазифалар юклатилган:

- назорат-лицензия объектларининг ҳолатини ўрганиш ва баҳолаш;

- фойдаланилиши учун лицензия талаб этиладиган буюм, модда ва жиҳозларни сақлаш, ташиш, сотиб олиш, фойдаланиш ва ишлаб чиқариш учун сўраб билдирилган аризаларни кўриб чиқиш;

- назорат-лицензия объектларининг фаолият кўрсатишига рухсат бериш;

- объектларни текширишни режалаштириш, текшириб бориш ва бу борада амалга оширилган ишлар ҳисобини юритиш;

- маъмурият, профилактика инспекторлари ва бошқа алоқадор хизматлар билан биргаликда объектларни кўздан кечириш ҳамда натижаларини расмийлаштириш;

- ов қуроли мавжуд шахсларнинг ҳисобини олиб бориш, ҳисобга олинмаган қуролларни аниқлаш ҳамда ҳисобга қўйиш чораларини кўриш;

- назорат-лицензия объектлари устидан назорат олиб бориш, бу борада аниқланган ҳуқуқбузарлик ҳолатлари бўйича тегишли қонуний чораларни кўриш.

Ички ишлар вазирлиги, Мудофаа вазирлиги, Фавқулудда вазиятлар вазирлиги, Давлат божхона қўмитаси, Миллий гвардия, Давлат хавфсизлик хизмати, Ўзбекистон Республикасининг чегара қўмитаси тасарру-фидаги қурол ва жиҳозлар ички ишлар органларининг назорат-лицензия тизими фаолиятига кирмайди.

Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомилларидан ўтиш, ички ишлар органларининг идоралараро электрон ҳамкорлик қилиши, шунингдек лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ҳамда шартлари бажарилишининг мониторингини ўтказиш жараёнида, жисмоний ва юридик шахслар

учун очик бўлган махсус электрон «Лицензия» ахборот тизими (Махсус электрон тизим) муҳим рол ўйнайди.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳузуридаги Давлат хизматлари агентлиги махсус электрон тизимнинг оператори ҳисобланади.

Махсус электрон тизимда қуйидагилар акс эттирилади:

биринчидан, қуйидагиларни ўз ичига оладиган лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомилларидан ўтиш жараёнлари:

лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш ёхуд унинг амал қилиш муддатини узайтириш тўғрисидаги аризани ҳамда унга илова қилинган ҳужжатларни топшириш;

ваколатли органлар томонидан аризаларни кўриб чиқиш ҳамда лицензияларни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни бериш ёки беришни рад этиш ҳақида қарорлар қабул қилиш;

QR-код (матрик штрихли код) қўйилган электрон шаклдаги лицензияларни ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни олиш;

ваколатли органни фаолият бошланганлиги ёки тугатилганлиги ҳақида хабардор қилиш учун хабарномалар юбориш ва хабарнома қабул қилинганлиги тўғрисида тасдиқномалар олиш;

аризани кўриб чиқиш учун давлат божининг, йиғимларнинг электрон тўловини амалга ошириш;

лицензияларни ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни қайта расмийлаштириш, уларнинг амал қилишини тўхтатиб туриш ҳамда уларни бекор қилиш ҳақидаги аризаларни қабул қилиш ва кўриб чиқиш;

иккинчидан, лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомилларини амалга ошириш чоғида давлат органлари ва ташкилотлар ҳамкорлигининг қуйидагиларни ўз ичига оладиган жараёнлари:

бошқа давлат органлари ва ташкилотлардан қўшимча ҳужжатлар ҳамда ахборотни мустақил равишда олиш, шунингдек улар билан «ягона дарча» принципи бўйича келишиш;

лицензиялар, рухсат этиш хусусиятига эга хужжатлар ва хабарномалар реестрларини юритиш;

лицензиялар ва рухсат этиш хусусиятига эга хужжатлар, шунингдек хабарномалар билан боғлиқ ахборотни тегишли давлат органлари ва ташкилотларнинг маълумотлар базалари орқали текшириш;

учинчидан, лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ҳамда шартларининг бажарилиши мониторингини ўтказишнинг қуйидагиларни ўз ичига оладиган жараёнлари:

лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ҳамда шартларига риоя этилиши устидан ваколатли органлар томонидан масофавий мониторингни амалга ошириш;

лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомилларидан ўтишнинг ҳар бир босқичида аризалар кўриб чиқилишини кузатиб бориш;

лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ҳамда шартларига риоя этилиши билан боғлиқ бўлган фаолиятни (ҳаракатларни) амалга ошириш чоғида ҳуқуқбузарликлар аниқланган тақдирда ваколатли органларнинг судларга мурожаат қилиши;

лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасида жамоатчилик назоратини амалга ошириш;

ваколатли органларнинг автоматик тарзда шакллантириладиган рейтингини юритиш;

жисмоний ва юридик шахсларнинг фаолияти (ҳаракатлари) устидан назорат қилишнинг муайян мезонларини аниқлаган ҳолда, ваколатли органлар томонидан берилган лицензияларнинг ва рухсат этиш хусусиятига эга хужжатларнинг, шунингдек хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятнинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олиб, «хавфни таҳлил қилиш» тизимини жорий этиш.

Махсус электрон тизимда қонунчиликка мувофиқ бошқа жараёнлар ҳам акс эттирилиши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ёки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари билан ташкил этилган давлат муассасалари, башарти Ўзбекистон Республикаси Президентининг ёки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорларида фаолиятнинг лицензияланадиган турларини амалга ошириш назарда тутилган бўлса, фаолиятнинг ушбу турларини тегишли лицензияни олмасдан амалга оширишга ҳақлидир. Бу борада мисол сифатида келтирилш мумкинки, амалдаги қонунчиликка мувофиқ ички ишлар органларининг жазони ижро этиш муассасаларига лицензия талаб этиладиган айрим фаолият турлари билан тегишли лицензияни олмасдан фаолиятни амалга ошириш ҳуқуқини истисно тариқасида берилган¹.

Шу ўринда алоҳида таъкидлаш лозимки, мазкур қоида кўрсатилган давлат муассасаларини лицензия талаблари ва шартларини бажаришдан озод этмайди.

Юридик шахслар томонидан ташкил этилган филиаллар ва ваколатхоналар учун алоҳида лицензиялар ҳамда рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар олиш талаб этилмайди. Бунда юридик шахслар томонидан аввал олинган лицензияларда ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларда ички ишлар органлари томонидан мазкур ҳужжатларга ўзгартишлар киритилган ҳолда филиаллар ва ваколатхоналарнинг манзиллари кўрсатилади.

Филиаллар ва ваколатхоналар ташкил этган юридик шахслар филиаллар ҳамда ваколатхоналар томонидан фаолият (ҳаракатлар) турларини хабардор қилиш тартибида амалга ошириш бошланғунига қадар бу ҳақда ички ишлар органларини махсус электрон тизим ёки Ўзбекистон Республикаси Ягона интерактив давлат хизматлари портали (бундан буён матнда ЯИДХП деб юритилади) орқали хабардор қилиши керак. Бунда ички ишлар

¹ Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Жамоат хавфсизлигини таъминлаш ва жиноятчиликка қарши курашиш соҳасида ички ишлар органлари фаолиятини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш чора-тадбирлари тўғрисида»ги (2021 йил 26 март) ПФ-6196-сон фармони // Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 26.03.2021 й., 06/21/6196/0240-сон

органлари кўрсатилган филиаллар ва ваколатхоналар тўғрисидаги ахборотни хабарномалар реестрига киритади.

Филиаллар ва ваколатхоналар фаолиятнинг лицензияланган турларини, рухсат этиш хусусиятига эга хужжат олиш талаб этиладиган фаолият (ҳаракатлар) турларини амалга ошираётганда ёки фаолиятни (ҳаракатларни) хабардор қилиш тартибида амалга ошираётганда лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ҳамда шартларига риоя этиши керак.

Маълумки, лицензиялар, рухсат этиш хусусиятига эга хужжатлар ва хабарномалар реестрлари фаолиятнинг ҳар бир тури бўйича алоҳида-алоҳида махсус электрон тизим воситасида электрон шаклда юритилади. Реестрлардаги ахборот очиқдир.

Лицензиялар, рухсат этиш хусусиятига эга хужжатлар ва хабарномалар реестрларида қуйидагилар акс эттирилади:

юридик шахс учун – номи, жойлашган ери (почта манзили), солиқ тўловчининг идентификация рақами (СТИР);

жисмоний шахс учун – фамилияси, исми, отасининг исми, жисмоний шахснинг шахсини тасдиқловчи хужжат маълумотлари, жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами (ЖШШИР), фаолият (ҳаракатлар) амалга ошириладиган манзил;

хабардор қилиш талаб этиладиган фаолият (ҳаракатлар) турларини амалга оширувчи филиаллар ва ваколатхоналар тўғрисидаги ахборот;

берилган лицензияларнинг, рухсат этиш хусусиятига эга хужжатларнинг ва хабарномалар санаси ва тартиб рақамлари;

чекланган амал қилиш муддатига бериладиган лицензиялар ва рухсат этиш хусусиятига эга хужжатлар учун – лицензияларнинг ва рухсат этиш хусусиятига эга хужжатларнинг амал қилиш муддатлари;

амалга оширилиши учун лицензиялар ёки рухсат этиш хусусиятига эга хужжат талаб қилинадиган, шунингдек хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолият (ҳаракатлар) тури (кичик тури);

лицензияларни ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни қайта расмийлаштириш, уларнинг амал қилишини узайтириш, тўхтатиб туриш, қайта тиклаш, тугатиш, уларни бекор қилиш асослари ҳамда саналари;

лицензияларни чақириб олиш асослари ва саналари;

хабардор қилувчининг фаолиятини (ҳаракатларини) тўхтатиб туриш, қайта тиклаш, тугатиш, фаолиятни (ҳаракатларни) хабардор қилиш тартибида амалга оширишга доир тақиқнинг муддати тўғрисидаги ахборот;

лицензияга, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатга ўзгартишлар киритиш, шунингдек хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятни (ҳаракатларни) ўзгартириш ҳақидаги хабарномани юбориш асослари ҳамда саналари;

фаолиятни (ҳаракатларни) хабардор қилиш тартибида амалга оширишга доир тақиқнинг қолган муддати.

Лицензиялар, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар ва хабарномалар реестрлари лицензиатларнинг, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни олган шахсларнинг ҳамда хабардор қилувчиларнинг давлат томонидан ҳисобга олинишини таъминлаш, шунингдек лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ҳамда шартларига мазкур шахслар томонидан риоя этилиши устидан давлат назоратини амалга ошириш мақсадида юритилади.

Лицензиялар, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар ва хабарномалар реестрларини доимий асосда юритиш ҳамда уларга тегишли ўзгартишлар киритиш ички ишлар органларининг зиммасига юклатилади.

Амалдаги қонучиликка мувофиқ лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари тўғрисидаги қонунчиликни бузиш.

Фаолиятни (ҳаракатларни) хабардор қилиш тартибида амалга ошираётган шахс томонидан ваколатли органга қонунчиликда мазкур фаолият учун белгиланган талаблар ва шартлар бажарилганлиги тўғрисида ёлғон ёки нотўғри ахборот тақдим этиш – фуқароларга базавий ҳисоблаш миқдорининг уч бараваридан беш

бараваригача, мансабдор шахсларга эса – беш бараваридан ўн бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Хабардор қилиш тартибида амалга оширилиши лозим бўлган фаолият (ҳаракатлар) билан хабарнома юбормасдан шуғулланиш – фуқароларга базавий ҳисоблаш миқдорининг беш бараваридан ўн бараваригача, мансабдор шахсларга эса – ўн бараваридан ўн беш бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Амалга оширилиши учун рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олиш талаб этиладиган фаолият (ҳаракатлар) билан рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатсиз шуғулланиш – фуқароларга базавий ҳисоблаш миқдорининг ўн бараваридан ўн беш бараваригача, мансабдор шахсларга эса – ўн беш бараваридан йигирма бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Лицензияланиши лозим бўлган фаолият билан лицензиясиз шуғулланиш – фуқароларга базавий ҳисоблаш миқдорининг ўн беш бараваридан йигирма бараваригача, мансабдор шахсларга эса – йигирма бараваридан йигирма беш бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади».

Назорат учун савол ва топшириқлар:

1. Ички ишлар органларининг лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги фаолиятининг қандай ҳуқуқий асосларини биласиз?;

2. Ички ишлар органларининг лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги фаолиятига оид асосий тушунчаларнинг мазмун-моҳияти нималардан иборат?;

3. Ички ишлар органлари лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги фаолиятини қандай асосий принциплар асосида амалга оширади?;

4. Ички ишлар органлари томонидан лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомилларини жорий этиш учун қандай ҳолатлар асос бўлиши мумкин?;

5. Ички ишлар органларининг лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги фаолиятига оид махсус электрон тизимнинг имкониятларини айтиб беринг?;

6. Давлат муассасалари томонидан фаолиятнинг лицензияланадиган турларини амалга оширишда истисно тариқасида тегишли лицензияни олмасдан амалга ошириш тартибни қандай?;

7. Юридик шахслар томонидан ташкил этилган филиаллар ва ваколатхоналар учун алоҳида лицензиялар ҳамда рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар олиш қандай ҳолларда талаб этилмайди?;

8. Лицензиялар, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар ва хабарномалар реестрлари деганда нимани тушунасиз?. Унинг мазмун-моҳиятини тушунтириб беринг?;

9. Лицензиялар, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар ва хабарномалар реестрлари қандай тартиб асосида юритилади?.

ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИНИНГ ЛИЦЕНЗИЯЛАШ ВА РУХСАТ БЕРИШ ТАРТИБ-ТАОМИЛЛАРИ СОҲАСИДАГИ ФАОЛИЯТИНИНГ ТАШКИЛИЙ АСОСЛАРИ

Ички ишлар органларининг лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомиллари соҳасидаги фаолиятининг ташкилий асослари – ушбу бўлинмалар фаолиятини режалаштиришни, юклатиладиган вазифаларнинг беками-кўст бажарилишини таъминлашга қаратилган қарорларни ишлаб чиқиш ва уларнинг сўзсиз ижро этилишини ташкиллаштиришни, ходимларнинг хизмат олиб бориши устидан назорат ўрнатишни ўз ичига олади ва бу мақсадларга эришиш учун:

- тезкор вазиятнинг таҳлиллари асосида ички ишлар органларининг лицензиялаш ва рухсат бериш фаолияти билан бевосита шуғуланадиган бўлинмалар фаолиятини ташкиллаштириш бўйича бошқарув қарорларини қабул қилиш;

- ички ишлар органларининг лицензиялаш ва рухсат бериш фаолияти билан бевосита шуғуланадиган бўлинманинг куч ва воситаларини юклатиладиган вазифаларни бажаришга тайёрлаш ҳамда ушбу вазифаларни бажариш юзасидан йўл-йўриқ бериш;

- ички ишлар органларининг лицензиялаш ва рухсат бериш фаолияти билан бевосита шуғуланадиган бўлинмалар ходимлари билан доимий ва барқарор алоқани ҳамда ўз вақтида ахборот алмашишни таъминлаш;

- ички ишлар органларининг лицензиялаш ва рухсат бериш фаолияти билан бевосита шуғуланадиган куч ва воситаларнинг биргаликда ҳаракатланишини ташкиллаштириш ҳамда маневрини амалга ошириш;

- ички ишлар органларининг лицензиялаш ва рухсат бериш фаолияти билан бевосита шуғуланадиган бўлинмалар фаолиятини ташкиллаштирилиши ва ўталиши устидан назорат ўрнатиш;

- ички ишлар органларининг лицензиялаш ва рухсат бериш фаолияти билан бевосита шуғуланадиган бўлинмаларнинг фаолият натижаларини ҳисобга олиш ва баҳолаш;

- хизматни ташкиллаштириш бўйича ижобий тажрибаларни ўрганиш ва уларни фаолиятда жорий этиш;

- ички ишлар органларининг лицензиялаш ва рухсат бериш фаолияти билан бевосита шуғуланадиган бўлинмаларини, улар ходимларини моддий-техника билан ҳамда молиявий таъминлаш, шу жумладан иш самарадорлигини оширишга қаратилган рағбатлантириш масалаларини ҳал этиш зарур ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикасининг «Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари тўғрисида»ги ЎРҚ-701-сон (2021 йил 14 июль) қонунда жами амалга оширилиши учун лицензияларни олиш талаб қилинадиган 49 та фаолият турлари кўрсатилган. Шундан **иккита** фаолият турлари бўйича лицензиялаш ички ишлар органлари томонидан амалга оширилади. Хусусан,

– пиротехника буюмларини (ҳарбий мақсаддаги маҳсулотлардан ташқари) яратиш, ишлаб чиқариш, ташиш, сақлаш, реализация қилиш, улардан фойдаланиш, уларни йўқ қилиш ва утилизация қилиш фаолияти учун лицензия;

– фуқаровий ва хизмат қуролини ҳамда унинг ўқ-дориларини ишлаб чиқариш, таъмирлаш ва реализация қилиш фаолияти учун лицензия.

Ички ишлар органлари томонидан лицензия фаолиятнинг ҳар бир лицензияланадиган тури учун алоҳида берилади. Лицензия талабгорнинг аризасига мувофиқ берилиши мумкин.

Амалга оширилиши учун лицензия берилган фаолият тури фақат лицензия олган **жисмоний** ёки юридик шахс томонидан амалга оширилиши мумкин. Лицензияларни ёки уларга доир ҳуқуқларни бошқа шахсларга бериш тақиқланади.

Амалга оширилиши учун лицензия берилган фаолият, агар лицензия талаблари ва шартларида бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудудида амалга оширилиши мумкин.

Ички ишлар органларининг лицензиялаш соҳасидаги ваколатлари қуйидагилардан иборат:

- талабгорларнинг мурожаатларини қабул қилади ва кўриб чиқади;
- лицензиялар беради ёки уларни беришни рад этади, лицензияларнинг амал қилиши муддатини узайтиради;
- лицензиатлар томонидан лицензия талаблари ва шартларига риоя этилишини назорат қилади;
- лицензияларни қайта расмийлаштиради;
- лицензияларнинг амал қилишини тўхтатиб туради, қайта тиклайди;
- лицензияларни бекор қилади ёки қонучиликда назарда тутилган ҳолларда ва тартибда лицензияларни бекор қилиш тўғрисидаги ариза билан судга мурожаат қилади;
- лицензияларни ўзгартиради;
- лицензиялар реестрини юритади.

Ички ишлар органлари амалдаги қонучиликка мувофиқ, шунингдек фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш ҳақидаги низомларга ва уларнинг паспортларига мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

Ички ишлар органларининг назорат-лицензиялаш фаолияти билан шуғулланувчи хизматлари зиммасига қуйидаги асосий вазифалар юклатилган:

– назорат-лицензия объектларининг ҳолатини ўрганиш ва баҳолаш;

– фойдаланилиши учун лицензия талаб этиладиган буюм, модда ва жиҳозларни сақлаш, ташиш, сотиб олиш, фойдаланиш ва ишлаб чиқариш учун сўраб билдирилган аризаларни кўриб чиқиш;

– назорат-лицензия объектларининг фаолият кўрсатишига рухсат бериш;

– объектларни текширишни режалаштириш, текшириб бориш ва бу борада амалга оширилган ишлар ҳисобини юритиш;

– маъмурият, профилактика инспекторлари ва бошқа алоқадор хизматлар билан биргаликда объектларни кўздан кечириш ҳамда натижаларини расмийлаштириш;

– ов қуроли мавжуд шахсларнинг ҳисобини олиб бориш, ҳисобга олинмаган қуролларни аниқлаш ҳамда ҳисобга қўйиш чораларини кўриш;

– назорат-лицензия объектлари устидан назорат олиб бориш, бу борада аниқланган ҳуқуқбузарлик ҳолатлари бўйича тегишли қонуний чораларни кўриш.

Ички ишлар органлари томонидан лицензияланадиган фаолиятни амалга оширадиган корхоналар, муассасалар ва ташкилотларни ташкил этишга ёки уларнинг фаолиятида муассислар, акциядорлар ёхуд иштирокчилар сифатида иштирок этишга ҳақли эмас, бундан қонучиликда назарда тутилган ҳоллар мустасно.

Ички ишлар органлари томонидан бериладиган лицензиялар намунавий (оддий) ва якка тартибда бўлиши мумкин.

Агар чекланмаган миқдордаги талабгорлар фаолиятнинг тегишли турини амалга оширишга нисбатан қўйиладиган ягона лицензия талаблари ва шартларига жавоб берса, ушбу шахсларга бериладиган лицензиялар намунавий (оддий) лицензиялар жумласига киради.

Талабгорларга алоҳида лицензия талаблари ва шартлари асосида бериладиган, фаолиятнинг муайян турини амалга оширишда лицензиатларга мутлақ ҳуқуқларни тақдим этадиган лицензиялар якка тартибдаги лицензиялар жумласига киради. Якка тартибдаги лицензиялар амал қилиш ҳудуди, фаолият объекти бўйича ёки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланадиган бошқа асосларга кўра сони жиҳатидан чекланади.

Якка тартибдаги лицензияларни бериш, қоида тариқасида, танлов (тендер) асосида амалга оширилади.

Якка тартибдаги лицензияларни бериш тартиби ва шартлари, шу жумладан танловларни (тендерларни) ўтказиш шартлари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

Ички ишлар органлари томонидан фаолиятнинг лицензияланадиган турларини амалга ошириш учун лицензиялар уларнинг амал қилиш муддати чекланмаган ҳолда берилади, бундан қуйидагиларни амалга ошириш учун лицензиялар мустасно:

биринчидан, гиёҳвандлик воситалари, психотроп моддалар ва прекурсорларнинг муомалада бўлиши билан боғлиқ фаолият;

иккинчидан, таркибида тетрагидроканнабинол гиёҳвандлик воситасининг миқдори 0,2 фоизгача бўлган каннабис ўсимлигини гиёҳвандлик воситалари ва психотроп моддаларни ишлаб чиқариш ёки тайёрлаш билан боғлиқ бўлмаган саноат мақсадларида етиштириш, олиб кириш (олиб чиқиш), қайта ишлаш, сақлаш, реализация қилиш (бериш), олиш ва ташиш фаолияти;

Лицензиянинг амал қилиш муддати тугагач, у лицензиатнинг аризасига кўра узайтирилиши мумкин. Лицензиянинг амал қилиш

муддатини узайтириш лицензияни бериш учун назарда тутилган тартибда амалга оширилади.

Лицензия берганлик, унинг амал қилиш муддатини узайтирганлик ва уни ўзгартирганлик учун давлат божи ундирилади.

Лицензия берганлик, унинг амал қилиш муддатини узайтирганлик ва уни ўзгартирганлик учун давлат божи миқдорлари ҳамда уни тўлаш тартиби «Давлат божи тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунида белгиланади¹.

Лицензияланадиган фаолият турининг кичик тури учун лицензия берганлик ва унинг амал қилиш муддатини узайтирганлик учун қонунда давлат божи ставкаларининг камайтирилган миқдорлари белгиланиши мумкин.

Ўзбекистон Республикасининг «Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари тўғрисида»ги ЎРҚ-701-сон (2021 йил 14 июль) қонунда жами амалга оширилиши учун рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни олиш талаб этиладиган 120 та фаолият (ҳаракатлар) турлари кўрсатилган. Шундан еттига фаолият тури бўйича рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар бериш ички ишлар органлари томонидан амалга оширилади. Хусусан,

– хавфли юкларни автомобиль транспортида ташиш фаолият тури бўйича – *автотранспорт воситасини хавфли юкларни ташишга қўйиш тўғрисидаги гувоҳнома*;

– бошқа модель ва модификацияларнинг агрегат ва узеллари, эҳтиёт қисмлари ва бутловчи деталларидан фойдаланган ҳолда автотототранспорт воситаси конструкцияси ва таркибий қисмларининг элементларига ўзгартиришлар киритиш фаолият тури бўйича – *автотототранспорт воситаларини қайта жиҳозлаш учун рухсатнома*;

¹ Ўзбекистон Республикасининг «Давлат божи тўғрисида»ги (2020 йил 6 январь) ЎРҚ-600-сон // Қонунчилик маълумотлари миллий базаси, 12.10.2021 й., 03/21/721/0952- сон

– автомобиль йўллари, йўл иншоотларини, темир йўл кесишмаларини, автомобиль йўллари ва кўчалари бўйида жойлашган АЁҚС, АГТКС ҳамда АГҚС (автомобилларга бензин қуйиш, газ тўлдириш ва газ қуйиш) станцияларини қуриш, реконструкция қилиш ва таъмирлаш лойиҳасини тасдиқлаш фаолият тури бўйича – *Ўзбекистон Республикасидаги автомобиль йўллари, йўл иншоотларини, темир йўл кесишмаларини, автомобиль йўллари ва кўчалари бўйида жойлашган АЁҚС, АГТКС ҳамда АГҚС (автомобилларга бензин қуйиш, газ тўлдириш ва газ қуйиш) станцияларини қуриш, реконструкция қилиш ва таъмирлаш лойиҳаларини келишиши;*

– фуқаровий ва хизмат қуролини ҳамда унинг ўқ-дориларини олиш, реализация қилиш, сақлаш, олиб юриш, ташиш, коллекциялаш, кўргазмага қўйиш, Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб кириш ҳамда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан олиб чиқиш, Ўзбекистон Республикаси ҳудуди орқали транзит қилиш фаолият тури бўйича – *фуқаровий ва хизмат қуролини ҳамда унинг ўқ-дориларини олиш, реализация қилиш, сақлаш, олиб юриш, ташиш, коллекциялаш, кўргазмага қўйиш, Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб кириш ҳамда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан олиб чиқиш, Ўзбекистон Республикаси ҳудуди орқали транзит қилиш учун рухсатнома;*

– портловчи материаллар айланмаси соҳасида фаолият кўрсатувчи юридик шахслар томонидан портловчи материалларни олиб кириш, олиш, сақлаш, шунингдек автомобиль ва темир йўл транспортида ташиш фаолият тури бўйича – *портловчи материалларни олиб кириш, сотиб олиш, сақлаш, шунингдек автомобиль ва темир йўл транспортида ташиш учун рухсатнома;*

– объектлар (хоналар)да гиёҳвандлик воситаларини, психотроп моддаларни, уларнинг аналогларини ва прекурсорларни сақлаш фаолият тури бўйича – *объектлар (хоналар)нинг гиёҳвандлик воситаларини, психотроп моддаларни, уларнинг аналогларини ва прекурсорларни сақлашга доир техник талабларга мувофиқлиги тўғрисида хулоса;*

– оммавий тадбирларни, шу жумладан концерт-томоша тадбирларини ҳамда халқаро ва умумдавлат аҳамиятига эга бўлган оммавий тадбирларни ўтказиш фаолият тури бўйича – *оммавий тадбирларни ўтказиш учун рухсатнома*.

Ички ишлар органларнинг рухсат бериш тартиб-таомиллари соҳасидаги ваколатлари қуйидагилардан иборат:

биринчидан, талабгорларнинг рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш, унинг амал қилиш муддатини узайтириш, амал қилишини тўхтатиб туриш, қайта тиклаш, уни қайта расмийлаштириш ва бекор қилиш тўғрисидаги муурожаатларини қабул қилади ҳамда кўриб чиқади;

иккинчидан, амалдаги қонучилик талабларига ва рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартиби тўғрисидаги низомларга мувофиқ белгиланган муддатларда рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни беради ёки уни беришни асосли равишда рад этади;

учинчидан, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларнинг реестрини юритади;

тўртинчи, рухсат бериш тартиб-таомиллари масалалари юзасидан талабгорларнинг оғзаки ёки ёзма, шу жумладан электрон ҳужжат тарзида юборилган сўровига кўра бепул асосда тўлиқ ахборот ва малакали маслаҳатлар (тушунтиришлар) беради;

бешинчидан, талабгорлар рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартиби билан монеликсиз танишиб чиқиши ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни олиш учун зарур бўлган ҳужжатлар монеликсиз тақдим этилиши учун шарт-шароитлар яратади;

олтинчидан, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни электрон шаклда беради;

еттинчидан, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларнинг амал қилишини тўхтатиб туриш ёки уларни бекор қилиш тўғрисида қарорлар қабул қилади ва (ёки) ушбу масалаларни суд тартибида кўриб чиқиш ташаббуси билан чиқади.

Ички ишлар органлари рухсат бериш тартиб-таомиллари соҳасида қонунга, шунингдек рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартиби тўғрисидаги низомларга ва уларнинг паспортларига мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

Ички ишлар органлари томонидан бериладиган рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилиш муддатлари.

Рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилиш муддати, қоида тариқасида, чекланмайди, бундан рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартиби тўғрисидаги низомларда ва уларнинг паспортларида назарда тутилган ҳоллар, шунингдек бир марталик ҳаракатни бажариш учун бериладиган рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар мустасно.

Рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилиш муддати тугагач, у талабгорнинг аризасига кўра узайтирилиши мумкин. Рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилиш муддатини узайтириш ҳақидаги ариза Ички ишлар органларига топширилади. Рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилиш муддатини узайтириш рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш учун назарда тутилган тартибда амалга оширилади. Рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартиби тўғрисидаги низомларда рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилиш муддатини узайтиришнинг соддалаштирилган тартиби белгиланиши мумкин.

Агар рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш танлов (тендер) асосида амалга ошириладиган бўлса, рухсат бериш талаблари ва шартларига лозим даражада риоя этган талабгор ушбу ҳужжатнинг амал қилиш муддатини узайтиришда устувор ҳуқуққа эга бўлади. Агар рухсат бериш талаблари ва шартларига лозим даражада риоя этган талабгорнинг таклифи танловда (тендерда) иштирок этувчи бошқа талабгорнинг энг мақбул таклифига тенг кийматда бўлса, ушбу устуворлик қўлланилади.

Рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни берганлик ёки унинг амал қилиш муддатини узайтирганлик учун Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланган рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартиби тўғрисидаги низомларда, шунингдек уларнинг паспортларида белгиланган ҳолларда ҳамда миқдорларда йиғим ундирилади.

Рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни берганлик ёки унинг амал қилиш муддатини узайтирганлик учун йиғим суммаси қонунчиликда белгиланган тартибда тақсимланади.

Ички ишлар органлари томонидан амалга ошириладиган лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартиби.

Лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланадиган фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш ҳамда рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартиби тўғрисидаги низомларда, шунингдек уларнинг паспортларида белгиланади.

Фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартиби тўғрисидаги низомларда қуйидагилар назарда тутилади:

лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг, шунингдек уларни бериш зиммасига юклатиладиган ваколатли органнинг номи;

лицензиялашдан ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни беришдан мақсад;

лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олиш учун тақдим этиладиган ҳужжатларнинг тугал рўйхати;

талабгорнинг лицензия ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш тўғрисидаги аризасини кўриб чиқиш, ҳужжатни бериш ёки уни беришни рад этиш тартиби ва муддатлари, шу жумладан агар мазкур ҳужжатни бериш танлов (тендер) асосида амалга оширилаётган бўлса, лицензия ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш учун танлов (тендер) ўтказиш тартиби;

лицензия ёки рухсат бериш талаблари ва шартлари; лицензияни ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни махсус электрон тизим воситасида беришда лицензиялаш ҳамда рухсат бериш тартиб-таомиллари соҳасидаги ваколатли органларнинг бошқа давлат органлари ва ташкилотлар билан ўзаро ҳамкорлиги тартиби;

лицензияларнинг ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларнинг амал қилиш муддатини узайтириш, амал қилишини қайта расмийлаштириш, тўхтатиб туриш, қайта тиклаш, уларни бекор қилиш тартиби;

тегишли лицензия ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат чекланмаган муддатга берилиши мумкин бўлмаган ҳолларда, лицензия ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилиш муддати;

агар талабгор томонидан ҳаракатларни бажариш ва (ёки) муайян фаолиятни амалга ошириш имкониятини аниқлаш учун зарур бўлса, рухсат бериш тартиб-таомили доирасида ваколатли орган ёки жалб қилинган учинчи шахс томонидан ўтказиладиган ўрганишлар, тадқиқотлар, текширишларнинг ёки бошқа илмий ва техник баҳолашларнинг тугал рўйхати.

Лицензиялар ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар паспортларида талабгор томонидан лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олиш ва фаолиятини давом эттириши учун зарур бўлган ахборот кўрсатилади.

Лицензия ва рухсат бериш талаблари ҳамда шартлари.

Лицензия ва рухсат бериш талаблари ҳамда шартлари фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш ҳамда рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартиби тўғрисидаги низомларда, шунингдек уларнинг паспортларида фаолиятнинг лицензияланадиган турининг ва амалга оширилиши учун рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олиш талаб этиладиган фаолият (ҳаракатлар) турининг ҳар бири бўйича кўрсатилади. Бунда рақобатни чекловчи талаблар ва шартларни жорий этиш тақиқланади.

Фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартиби тўғрисидаги низомларда, шунингдек уларнинг паспортларида қуйидаги лицензия ҳамда рухсат бериш талаблари ва шартлари кўрсатилади:

– лицензиялаш ҳамда рухсат бериш тартиб-таомиллари соҳасидаги қонунчилик ҳужжатларининг муайян қоидаларига жисмоний ва юридик шахслар томонидан риоя этилиши шартлиги;

– фаолиятнинг лицензияланадиган турини ёки рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш талаб этиладиган фаолият (ҳаракатлар) турини амалга оширишга талабгор шахсларга нисбатан аниқ малака талаблари, шу жумладан махсус тайёргарликка доир талаблар;

– фаолиятнинг лицензияланадиган турини ёки рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш талаб этиладиган фаолият (ҳаракатлар) турини амалга оширишнинг махсус шартларига доир тугал талаблар, шу жумладан фойдаланиладиган моддий-техника базаси, асбоб-ускуналар, бошқа техник воситаларга доир аниқ талаблар;

– ходимлар билан янги меҳнат шартномаларини тузиш, шартномаларга ўзгартишлар киритиш ва уларни тугатиш ҳолларини, шунингдек амалдаги меҳнат шартномалари тўғрисидаги ахборотни «Ягона миллий меҳнат тизими» идоралараро дастурий-аппарат комплексида мажбурий рўйхатдан ўтказиш — тегишли фаолиятни (ҳаракатни) амалга ошириш учун ходимларга нисбатан шундай талаб мавжуд бўлган тақдирда;

– фаолиятнинг лицензияланадиган турининг ёки рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш талаб этиладиган фаолият (ҳаракатлар) турининг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда бошқа лицензия ва рухсат бериш талаблари ва шартлари.

Лицензия ва рухсат бериш талаблари ҳамда шартларига риоя этилишини ички ишлар органлари томонидан назорат қилиш «хавфни таҳлил қилиш» тизими натижалари ҳамда жисмоний ва юридик шахсларнинг қонунчилик бузилиши фактлари тўғрисидаги муурожаатлари асосида амалга оширилади.

Лицензияларни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни бериш тўғрисидаги аризаларни қабул қилиш тартиби.

Талабгорларнинг лицензияларни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни бериш тўғрисидаги аризалари, шунингдек уларга илова қилинган ҳужжатлар махсус электрон тизим воситасида ёки ЯИДХП орқали қабул қилиниши мумкин.

Давлат сирларини ёки қонунчиликка мувофиқ фойдаланилиши чекланган ахборотни ўз ичига олган лицензияларни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни бериш тўғрисидаги аризалар ички ишлар органлари томонидан қабул қилиниши ва бевосита уларга берилиши мумкин.

Ариза ҳамда унга илова қилинган ҳужжатлар тегишлилиги бўйича ички ишлар органларига келиб тушган пайдан эътиборан улар рўйхатдан ўтказилган деб ҳисобланади.

Ариза ва унга илова қилинган ҳужжатлар рўйхатдан ўтказилганлигини тасдиқловчи тегишли ҳужжат (белги) автоматик равишда талабгорга юборилади (берилади).

Аризани қабул қилишни ички ишлар органлари томонидан рад этишга йўл қўйилмайди.

Электрон шаклда берилган лицензиялар ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар манфаатдор шахслар томонидан махсус электрон тизим воситасида қоғозда чоп этилиши мумкин. Бунда қоғозда чоп этилган лицензиялар ва рухсат этиш хусусиятига эга

ҳужжатлар электрон шаклда берилган лицензияларга ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларга тенглаштирилади.

Талабгор махсус электрон тизим ёки ЯИДХП орқали ариза билан мурожаат этганда, фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш тартиби ва рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартиби тўғрисидаги низомларда, шунингдек уларнинг паспортларида белгиланган тартибда тақсимланадиган давлат божи ва йиғимнинг бир қисми Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳузуридаги Давлат хизматлари агентлигининг бюджетдан ташқари жамғармасига йўналтирилади.

Лицензияни ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олиш учун зарур бўладиган ҳужжатлар қуйидагилардан иборат.

Лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш тўғрисидаги ариза билан мурожаат қилган тақдирда, талабгор томонидан қуйидаги маълумотлар кўрсатилади:

юридик шахс учун – солиқ тўловчининг идентификация рақами (СТИР);

жисмоний шахс учун – фамилияси, исми ва отасининг исми, жисмоний шахснинг шахсини тасдиқловчи ҳужжат маълумотлари ёки жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами (ЖШШИР);

талабгор амалга ошириш ниятида бўлган фаолиятнинг лицензияланадиган тури ёки рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш талаб этиладиган фаолият (ҳаракатлар) тури, шунингдек қонунчиликда назарда тутилган ҳолларда – мазкур фаолиятнинг кичик тури;

қонунчиликда назарда тутилган лицензия ёки рухсат бериш талаблари ҳамда шартлари талабгор томонидан бажарилиши мумкинлигини тасдиқловчи бошқа маълумотлар.

Талабгор томонидан тақдим этилган, лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олиш учун зарур бўлган ҳужжатлар, ички ишлар органлари аксини исботлагунига қадар, барча ҳолларда тўғри деб ҳисобланади.

Талабгордан ушбу моддада ҳамда фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартиби тўғрисидаги низомларда, шунингдек уларнинг паспортларида назарда тутилмаган ҳужжатларни тақдим этишни талаб қилишга йўл қўйилмайди.

Ариза талабгор томонидан махсус электрон тизим ёки ЯИДХП воситасида юборилган тақдирда, у электрон рақамли имзо билан тасдиқланади.

Талабгор нотўғри ёки бузиб кўрсатилган маълумотларни тақдим этганлик учун қонунга мувофиқ жавобгар бўлади.

Лицензияларни ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни расмийлаштириш ҳамда уларнинг тўғрилигини текшириш тартиби.

Лицензиялар ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар ягона QR-код (матрик штрихли код) қўйилган ҳолда электрон шаклда расмийлаштирилади, бундан Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ махсус қоғоз бланкаларида расмийлаштиришни талаб қиладиган ҳужжатлар мустасно.

Барча турдаги лицензияларнинг ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларнинг тўғрилигини текшириш мазкур ҳужжатларга тушириладиган ягона QR-кодни (матрик штрихли кодни) тегишли реестрда кўрсатилган ахборот билан солиштириб кўриш орқали амалга оширилади. Бунда қоғоз шаклидаги лицензияларни ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни тақдим этишни талаб қилиш тақиқланади.

Талабгорларнинг лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш тўғрисидаги аризаларини кўриб чиқиш тартиби.

Лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомиллари махсус электрон тизим орқали электрон шаклда амалга оширилади, бундан давлат сирларини ёки қонунчиликка мувофиқ фойдаланилиши чекланган ахборотни ўз ичига олган лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомиллари мустасно.

Талабгорнинг аризаси барча зарур ҳужжатлар билан қабул қилиб олинган санадан эътиборан ички ишлар органлари томонидан уни кўриб чиқиш, лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш ёхуд уни беришни рад этиш муддати **йигирма иш кунидан** ошмаслиги керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси фаолиятнинг айрим лицензияланадиган турлари ва амалга оширилиши учун рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олиш зарур бўлган фаолият (ҳаракатлар) турлари учун уларнинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда талабгорларнинг лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш тўғрисидаги аризасини кўриб чиқиш, уни бериш ёки беришни рад этиш муддатларини **йигирма иш кунидан** ортиқ этиб белгилаши мумкин.

Ички ишлар органлари, зарур бўлган тақдирда, ўз маблағлари ҳисобидан тегишли хулосаларни тайёрлаш учун экспертларни шартнома асосида жалб этишга ҳақли.

Ички ишлар органлари лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш ёхуд уни беришни рад этиш тўғрисидаги қарор қабул қилинган санадан эътиборан **бир иш кунидан** кечиктирмай уни махсус электрон тизимга жойлаштиради ва талабгорни мазкур қарор жойлаштирилган пайтдан эътиборан **бир иш соатидан** ошмаган муддатда махсус электрон тизим воситасида электрон шаклда хабардор қилади.

Агар ички ишлар органлари талабгорнинг лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш тўғрисидаги аризасини кўриб чиқиш, уни бериш ёки беришни рад этиш муддати мобайнида талабгорга лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бермаса ва уни беришни рад этмаса, белгиланган муддатлар ўтганидан кейин талабгор амалга оширилиши учун лицензия ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат олиш ниятида бўлган фаолиятни (ҳаракатни) амалга ошириш ҳуқуқига, бу ҳақда ички ишлар органларини махсус электрон тизим ёки ЯИДХП воситасида электрон шаклда хабардор қилган ҳолда, эга бўлади. Талабгор белгиланган давлат божини ёки йиғимни тўлаганидан

кейин махсус электрон тизим воситасида унга лицензия ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат берилади. Бунда талабгор лицензиясиз ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатсиз фаолият билан шуғулланганлик учун жавобгарликка тортилиши мумкин эмас ҳамда ички ишлар органлари эҳтимол тутилган барча оқибатлар учун жавобгар бўлади.

Ички ишлар органлари томонидан лицензияни ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни беришни рад этиш тартиби.

Лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш тўғрисидаги аризани рад этиш учун қуйидагилар асос бўлади:

биринчидан, лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш учун зарур бўлган ҳужжатларнинг талабгор томонидан тўлиқ бўлмаган ҳажмда тақдим этилганлиги;

иккинчидан, талабгорнинг лицензия ва рухсат бериш талаблари ҳамда шартларига мувофиқ эмаслиги;

учинчидан, талабгор томонидан тақдим этилган ҳужжатларда нотўғри ёки бузиб кўрсатилган маълумотлар мавжудлиги;

тўртинчидан, фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартиби тўғрисидаги низомларга мувофиқ ўтказилиши мажбурий бўлган ўрганишлар, тадқиқотлар, текширишлар ёки бошқа илмий ҳамда техник баҳолашларнинг яқунлари бўйича асослантирилган салбий хулоса олинганлиги.

Лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни беришни мақсадга мувофиқ эмас деган ваъдалар билан ёхуд бошқа асосларга кўра, шу жумладан қуйидаги ҳолларда рад этишга йўл қўйилмайди:

ходимларнинг касбий малакаси қонунчиликда белгиланган талабларга мувофиқ бўлмаганда;

тақдим этилган ҳужжатлар ва дастурлар қонунчиликда белгиланган талабларга мувофиқ бўлмаганда;

лицензия ва рухсат бериш талаблари ҳамда шартларига мувофиқ фойдаланиладиган бино ва иншоотлар санитария-

эпидемиологик ҳамда ёнғин хавфсизлиги талабларига мувофиқ бўлмаганда.

Аризада бартараф этиш мумкин бўлган камчиликлар мавжуд бўлса, ички ишлар органлари уларни бартараф этиш учун талабгорга муддат беради. Камчиликларни бартараф этиш зарурлиги тўғрисидаги хабарнома ички ишлар органлари томонидан махсус электрон тизим воситасида электрон шаклда талабгорга бир иш куни ичида юборилади.

Хабарнома тақдим этилган ҳужжатларда аниқланган камчиликлар ҳамда уларни бартараф этиш усуллари, шунингдек талабгор кўрсатилган сабабларни бартараф қилиб, тегишли ҳужжатларни кўриб чиқиш учун такроран тақдим этиши мумкин бўлган муддат кўрсатилган ҳолда юборилади. Хабарномада кўрсатилган муддат камчиликларни бартараф этиш учун зарур бўладиган вақтга мутаносиб бўлиши, лекин ушбу муддат ўттиз иш кунидан ортиқ бўлмаслиги керак.

Ички ишлар органлари аниқланган камчиликларни бартараф этиш учун талабгорга малакали ходимларни излашда, ҳужжатлар ҳамда дастурларни маромига етказиш учун мутахассисларни жалб этишда, шунингдек лицензияларни ҳамда рухсат этиш хусусиятига эга ўзга ҳужжатларни олиш учун бошқа зарур шарт-шароитларни яратишда ёрдам кўрсатиши ва тавсиялар бериши керак, бундан талабгорлар таклиф этилган ёрдамни рад этган ҳоллар мустасно.

Камчиликларни бартараф этиш тўғрисидаги хабарнома юборилган тақдирда лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш тўғрисидаги аризани кўриб чиқиш муддати тўхтатиб турилади.

Ҳужжатлар хабарномада кўрсатилган камчиликларни бартараф этмасдан ёки хабарномада кўрсатилган муддат ўтгандан кейин такроран тақдим этилган тақдирда, ички ишлар органлари лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни беришни рад этиш ҳақида қарор қабул қилишга ҳақли. Бунда лицензияни ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни беришни камчиликларни

бартараф этиш тўғрисидаги хабарномада кўрсатилмаган янги асослар бўйича рад этишга йўл қўйилмайди.

Лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш рад этилганлиги ҳақидаги хабарнома талабгорга рад этиш сабаблари, қонунчиликнинг аниқ нормалари ва талабгор мазкур сабабларни бартараф этиб, ҳужжатларни такроран кўриб чиқиш учун тақдим этиши мумкин бўлган муддат кўрсатилган ҳолда махсус электрон тизим воситасида электрон шаклда юборилади. Талабгорлар рад этиш сабабларини бартараф этишга ва ҳужжатларни такроран кўриб чиқиш учун тақдим этишга ҳақли бўлган муддат лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш рад этилганлиги ҳақидаги электрон хабарнома олинган кундан эътиборан **ўн иш кунидан кам** бўлмаслиги керак.

Талабгор лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш рад этилиши учун асос бўлган сабабларни белгиланган муддатда бартараф этган тақдирда, ҳужжатларни такроран кўриб чиқиш, лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш ёхуд уни беришни рад этиш талабгорнинг рад этиш сабаблари бартараф этилганлиги тўғрисидаги аризаси ва рад этиш сабаблари бартараф этилганлигини тасдиқловчи тегишли ҳужжатлар олинган кундан эътиборан **беш иш кунидан** ошмайдиган муддатда ички ишлар органлари томонидан амалга оширилади. Талабгорларнинг аризаларини такроран кўриб чиққанлик учун йиғим ундирилмайди.

Ҳужжатларни такроран кўриб чиқишда ички ишлар органлари томонидан талабгорга илгари баён қилинмаган рад этиш сабабларини келтиришга йўл қўйилмайди, бундан илгари кўрсатилган сабаблар бартараф этилганлигини тасдиқловчи ҳужжатлар билан боғлиқ рад этиш сабаблари келтирилиши мустасно.

Лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш рад этилганлиги ҳақидаги хабарномада кўрсатилган муддат ўтганидан кейин талабгор томонидан берилган ариза янгидан

топширилган ҳисобланади ва ички ишлар органлари томонидан умумий асосларда кўриб чиқилади.

Талабгор лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш рад этилганлиги, шунингдек ички ишлар органлари мансабдор шахсининг ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) устидан белгиланган тартибда шикоят қилиш ҳуқуқига эга.

Ички ишлар органлари томонидан лицензияни ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни қайта расмийлаштириш тартиби.

Юридик шахс бўлган тадбиркорлик субъекти ўзгартирилган, унинг номи ёки жойлашган ери (почта манзили) фаолият турлари бўйича ўзгарган тақдирда, тадбиркорлик субъекти ёхуд унинг ҳуқуқий вориси қайта рўйхатдан ўтганидан кейин **беш иш куни** ичида ички ишлар органларига, кўрсатиб ўтилган маълумотларни тасдиқловчи тегишли ҳужжатларни илова қилган ҳолда, лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни қайта расмийлаштириш тўғрисида ариза бериши шарт.

Жисмоний шахс бўлган тадбиркорлик субъектининг унга давлат рўйхатидан ўтказилганлиги ҳақида берилган гувоҳномада кўрсатилган фамилияси, исми, отасининг исми ёки фаолият кўрсатадиган жойи ўзгарган тақдирда, тадбиркорлик субъекти қайта рўйхатдан ўтганидан кейин **беш иш куни** ичида ички ишлар органларига лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни қайта расмийлаштириш тўғрисида, кўрсатиб ўтилган маълумотларни тасдиқловчи ҳужжатларни илова қилган ҳолда ариза бериши шарт.

Янгидан вужудга келган юридик шахсни давлат рўйхатидан ўтказиш санасида айна бир фаолиятни (ҳаракатларни) амалга ошириш учун лицензияси ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжати мавжуд бўлган юридик шахслар – тадбиркорлик субъектлари қўшиб юборилган тақдирда, лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни белгиланган тартибда қайта расмийлаштиришга йўл қўйилади.

Лицензиянинг амал қилиши лицензияланадиган фаолият тури тугатилганда ёки бир нечта фаолият турлари бирлаштирилган тақдирда, лицензия қайта расмийлаштирилади.

Лицензия ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат қайта расмийлаштирилгунига қадар, тадбиркорлик субъекти ёки унинг ҳуқуқий вориси лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни қайта расмийлаштириш тўғрисидаги аризаси асосида унда кўрсатилган фаолиятни (ҳаракатларни) амалга оширади.

Лицензия ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат қайта расмийлаштирилаётганда ички ишлар органлари лицензиялар ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар реестрларига тегишли ўзгартишлар киритади.

Лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни қайта расмийлаштириш ҳамда бериш лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни қайта расмийлаштириш тўғрисидаги ариза тегишли ҳужжатлар илова қилинган ҳолда ички ишлар органлари томонидан қабул қилиб олинган кундан эътиборан **беш иш кунидан** кўп бўлмаган муддатда амалга оширилади.

Лицензия ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат қайта расмийлаштирилаётганда талабгорнинг лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш тўғрисидаги аризасини кўриб чиққанлик учун тўланадиган сумманинг эллик фоизи миқдорида йиғим ундирилади. Йиғим суммаси қонунчиликда белгиланган тартибда тақсимланади.

Лицензияни ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни ўзгартириш тартиби.

Лицензиялар ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар лицензиатнинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахснинг аризаси асосида ички ишлар органлари томонидан қуйидаги ҳолларда ўзгартирилиши мумкин:

биринчидан, лицензия асосида амалга оширилаётган фаолият тури лицензияланадиган фаолият турининг бошқа кичик тури билан кенгайтирилганда;

иккинчидан, филиаллар ва ваколатхоналар ташкил этган юридик шахсларга берилган лицензияга ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатга мувофиқ ушбу филиаллар ва ваколатхоналар томонидан фаолиятни амалга ошириш бошланганда;

учинчидан, юридик шахс бўлган тадбиркорлик субъектининг фаолиятни амалга ошириш манзили ўзгарганда, агар унинг жойлашган ерига нисбатан лицензия ва рухсат бериш талаблари ҳамда шартлари белгиланган бўлса.

Лицензияларга ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларга ўзгартишлар киритиш лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш учун белгиланган тартибда амалга оширилади.

Лицензия ўзгартирилган тақдирда давлат божи, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат ўзгартирилганда эса йиғим тегишинча лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни берганлик учун тўланадиган сумманинг эллик фоизи миқдоридан ундирилади.

Лицензиянинг ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини тўхтатиб туриш тартиби.

Лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилиши қуйидаги ҳолларда тўхтатиб турилиши мумкин:

– лицензиат ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахс томонидан лицензия ва рухсат бериш талаблари ҳамда шартларининг бузилганлиги аниқланганда;

– лицензиат ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахс томонидан ички ишлар органларининг аниқланган қоидабузарликларни бартараф этиш мажбуриятини унинг зиммасига юкловчи қарори бажарилмаганда.

Лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини **ўн кунгача** муддатга тўхтатиб туриш ички ишлар органлари томонидан, **ўн кундан ортиқ**, лекин **олти ойдан** кўп бўлмаган муддатга эса – суд томонидан амалга оширилади.

Ички ишлар органларининг лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарори лицензиатга ёки рухсат этиш хусусиятига эга

ҳужжатни олган шахсга лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини тўхтатиб туриш сабаблари ва қонунчиликнинг аниқ нормалари кўрсатилган ҳолда, қарор қабул қилинган кундан эътиборан **бир иш кунидан** кечиктирмай, махсус электрон тизим воситасида электрон шаклда етказилади.

Суднинг лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарори лицензиатга ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахсга қонунчиликда белгиланган муддатларда етказилади.

Ички ишлар органлари ёки суд лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини тўхтатиб туришга сабаб бўлган ҳолатлар лицензиат ёхуд рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахс томонидан бартараф этилиши муддати белгилаши шарт. Бунда кўрсатилган муддат лицензиат ёки рухсат берувчи ҳужжатни олган шахс лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарорни олган кундан эътиборан беш иш кунидан кам ва олти ойдан кўп бўлмаслиги керак.

Лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини тўхтатиб туришга сабаб бўлган ҳолатлар лицензиат ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахс томонидан бартараф этилган тақдирда, лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини тўхтатиб туриш тўғрисида қарор қабул қилган ички ишлар органлари ёки суд кўрсатилган ҳолатлар бартараф этилганлиги тўғрисида тасдиқнома олинган кундан эътиборан **уч иш куни** ичида лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини қайта тиклаш тўғрисида қарор қабул қилиши шарт.

Суднинг лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини қайта тиклаш тўғрисида қарори у қабул қилинган кундан эътиборан **бир иш куни ичида** ички ишлар органларига қонунда белгиланган тартибда етказилади. Бунда ички ишлар органлари эса лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилиши қайта тикланганлиги тўғрисидаги

маълумотни махсус электрон тизимга бир иш кунидан ошмаган муддатда жойлаштиради.

Агар ички ишлар органлари лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини қайта тиклаш ҳақида ёки қайта тиклашни рад этиш тўғрисида **уч иш кун** ичида қарор қабул қилмаса, лицензиат ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахс мазкур муддат ўтгандан сўнг ички ишлар органларини махсус электрон тизим воситасида хабардор қилган ҳолда ўз фаолиятини давом эттириши мумкин.

Лицензиат ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахс лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини тўхтатиб туришга сабаб бўлган ҳолатларни ички ишлар органлари ёки суд белгилаган муддатда бартараф этмаганда, суд лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бекор қилиш тўғрисида қарор қабул қилади.

Ички ишлар органларининг лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарори устидан белгиланган тартибда шикоят қилиниши мумкин.

Лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини тўхтатиб туриш суд томонидан асоссиз деб топилган тақдирда, ички ишлар органлари лицензиат ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахс олдида улар кўрган зарар миқдорида жавобгар бўлади. Бунда лицензия ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат амал қилишининг тўхтатиб турилиши суд томонидан асоссиз деб топиш тўғрисида қарор қабул қилинган пайтдан эътиборан лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилиши қайта тикланган деб ҳисобланади.

Лицензиат ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахс ўз фаолияти вақтинча тўхтатиб турилган тақдирда лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини **олти ойгача муддатга** тўхтатиб туриш ҳақида ички ишлар органларига ариза билан мурожаат қилиши мумкин. Агар лицензиат ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахс

лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилиши тўхтатиб турилганидан кейин **олти ой ичида** лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини қайта тиклаш тўғрисида ички ишлар органларига ариза билан мурожаат этмаган бўлса, лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилиши тугатилади.

Лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини тўхтатиб туриш ва қайта тиклаш тўғрисидаги ахборот тегишли қарор қабул қилинган санадан эътиборан **бир иш куни ичида** махсус электрон тизимга жойлаштирилиши керак.

Лицензияни ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бекор қилиш тартиби.

Лицензия ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат қуйидаги ҳолларда бекор қилинади:

биринчидан, лицензиат ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахс лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бекор қилиш тўғрисида ариза билан мурожаат этганда;

иккинчидан, юридик шахс тугатилганда – тугатилган пайдан эътиборан ёки унинг фаолияти қайта ташкил этиш натижасида тугатилганда – қайта ташкил этилган пайдан эътиборан, бундан унинг ўзгартирилиши, шунингдек янгидан вужудга келган юридик шахсни давлат рўйхатидан ўтказиш санасида қайта ташкил этилаётган юридик шахсда фаолиятнинг айна бир лицензияланадиган турини ёки ҳаракатларни (фаолиятни) амалга ошириш учун лицензия ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат мавжуд бўлган тақдирда қўшиб юборилиши мустасно;

учинчидан, яқка тартибдаги тадбиркор давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг амал қилиши тугатилганда;

тўртинчидан, жисмоний шахснинг муомалага лаёқатлилиги белгиланган тартибда чекланганда, у муомалага лаёқатсиз деб топилганда;

бешинчидан, лицензия берилганлиги учун давлат божи ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат берилганлиги учун йиғим белгиланган муддатда тўланмаганда;

олтинчидан, лицензиат ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахс лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини тўхтатиб туришига олиб келган ҳолатларни ички ишлар органлари ёки суд белгилаган муддатда бартараф этмаганда;

еттинчидан, ички ишлар органларининг лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш тўғрисидаги қарорининг қонунга хилофлиги аниқланганда;

саккизинчидан, лицензиат ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахс томонидан лицензия ёки рухсат бериш талаблари ва шартлари мунтазам равишда (бир йил давомида икки ва ундан ортиқ маротаба) ёки бир маротаба қўпол равишда бузилганда, агар мазкур қоидабузарликлар фуқароларнинг ҳаёти ва соғлиғига зиён, жисмоний ва юридик шахсларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларига, жамоат хавфсизлигига зарар ҳамда атроф-муҳитга зиён етказилишига олиб келган бўлса. Лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг бекор қилинишига асос бўладиган қўпол қоидабузарликларнинг рўйхати фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартиби тўғрисидаги низомларда, шунингдек уларнинг паспортларида белгиланади;

тўққизинчидан, лицензия ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат қалбаки ҳужжатлардан фойдаланган ҳолда олинганлиги факти аниқланганда.

Лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бекор қилиш юқорида келтирилган ҳолларда ички ишлар органларининг тегишли ваколатли мансабдор шахсининг қарорига биноан амалга оширилади.

Лицензия ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат агарда, лицензиат ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахс лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал

қилишини тўхтатиб туришига олиб келган ҳолатларни ички ишлар органлари ёки суд белгилаган муддатда бартараф этмаганда, ички ишлар органларининг лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш тўғрисидаги қарорининг қонунга хилофлиги аниқланганда, лицензиат ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахс томонидан лицензия ёки рухсат бериш талаблари ва шартлари мунтазам равишда (бир йил давомида икки ва ундан ортиқ маротаба) ёки бир маротаба қўпол равишда бузилганда, агар мазкур қоидабузарликлар фуқароларнинг ҳаёти ва соғлиғига зиён, жисмоний ва юридик шахсларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларига, жамоат хавфсизлигига зарар ҳамда атроф-муҳитга зиён етказилишига олиб келган бўлса ҳамда лицензия ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат қалбаки ҳужжатлардан фойдаланган ҳолда олинганлиги факти аниқланганда суд томонидан бекор қилинади. Ички ишлар органлари лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бекор қилиш тўғрисида судга ариза билан мурожаат қилинган кундан эътиборан **бир иш кунидан** кечиктирмай лицензиатга ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахсга махсус электрон тизим воситасида электрон шаклда, лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бекор қилиш ҳақида ариза билан судга мурожаат қилиш асосларини, қонунчиликнинг аниқ нормаларини кўрсатган ҳолда етказилади.

Суднинг лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бекор қилиш тўғрисидаги қарори лицензиатга ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахсга ҳамда ички ишлар органларига қонунчиликда белгиланган муддатларда етказилади.

Ички ишлар органлари лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бекор қилиш тўғрисидаги қарори қабул қилинган кундан эътиборан **бир иш кунидан** кечиктирмай лицензиатга ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахсга махсус электрон тизим воситасида электрон шаклда, лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бекор

қилиш асосларини, қонунчиликнинг аниқ нормаларини кўрсатган ҳолда етказди.

Ички ишлар органлари бекор қилинган лицензиялар ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар тўғрисидаги ахборотни **бир иш куни** ичида махсус электрон тизим воситасида тегишинча лицензиялар реестрига ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар реестрига киритади.

Лицензиянинг ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини тугатиш тартиби.

Лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилиши қуйидаги ҳолларда тугатилади:

лицензиялаш тартиби ёки рухсат бериш тартиб-таомили бекор қилинганда;

лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилиш муддати тугаганда;

бажарилиши учун рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат берилган бир марталик ҳаракат бажарилганда;

лицензия ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатга эга бўлган жисмоний шахс вафот этганда;

лицензиат ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олган шахс томонидан ички ишлар органларига лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини **олти ойгача тўхтатиб** туриш тўғрисида ариза билан илгари мурожаат этилган бўлиб, мазкур муддат ичида лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини қайта тиклаш тўғрисида ички ишлар органларига ариза билан мурожаат қилинмаган тақдирда.

Лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилиши тугатилган ҳолларда ички ишлар органлари томонидан лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилиши тугатилганлиги тўғрисида қарор қабул қилиш талаб этилмайди.

Назорат учун савол ва топшириқлар:

1. Ички ишлар органлари томонидан қандай фаолият турлари бўйича лицензиялаш амалга оширилади?;
2. Ички ишлар органлари лицензиялаш соҳасида қандай ваколатлари эга?;
3. Ички ишлар органларининг назорат-лицензиялаш фаолияти билан шуғулланувчи хизматлари зиммасига қандай асосий вазифалар юклатилган?;
4. Ички ишлар органлари томонидан қандай фаолият турлари бўйича рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар берилади?;
5. Ички ишлар органлари рухсат бериш тартиб-таомиллари соҳасида қандай ваколатлари эга?;
6. Ички ишлар органлари томонидан бериладиган рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилиш муддатларини айтиб беринг?;
7. Ички ишлар органлари томонидан амалга ошириладиган лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартибини айтиб беринг?;
8. Ички ишлар органлари томонидан лицензияларни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни бериш тўғрисидаги аризаларни қабул қилиш тартиби ҳақида айтиб беринг?;
9. Лицензияни ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олиш учун қандай ҳужжатлар зарур ҳисобланади?;
10. Лицензияларни ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни расмийлаштириш ҳамда уларнинг тўғрилигини текшириш тартиби тўғрисида гапириб беринг?;
11. Талабгорларнинг лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш тўғрисидаги аризаларини кўриб чиқиш тартиби?;
12. Ички ишлар органлари томонидан лицензияни ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни беришни рад этиш тартиби?;
13. Ички ишлар органлари томонидан лицензияни ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни қайта расмийлаштириш тартиби?;

14. Лицензиянинг ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини тўхтатиб туриш тартиби?;

15. Лицензиянинг ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини тугатиш тартиби?.

ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИНИНГ ХАБАРДОР ҚИЛИШ ТАРТИБ-ТАОМИЛЛАРИ СОҲАСИДАГИ ФАОЛИЯТИНИНГ ТАШКИЛИЙ АСОСЛАРИ

Хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолият (ҳаракатлар) – фаолиятни (ҳаракатларни) бошлаш учун ваколатли орган томонидан қарор қабул қилинишини талаб этмайдиган, бироқ давлат томонидан тартибга солинишини таъминлаш, шунингдек тегишли фаолият билан шуғулланаётган субъектларнинг ҳисобини юритиш ва уларнинг фаолияти устидан назоратни амалга ошириш учун қонунчилик ҳужжатларида белгиланган талаблар ҳамда шартларга риоя этиш бўйича юридик ва жисмоний шахслар ўз зиммасига мажбуриятлар қабул қилиши орқали амалга ошириладиган фаолият турларини ўз ичига олади.

Ўзбекистон Республикасининг «Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари тўғрисида»ги ЎРҚ-701-сон (2021 йил 14 июль) қонунида жами ваколатли органларни хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган 33 та фаолият турлари кўрсатилган. Шундан ички ишлар органларини **иккита** фаолият тури бўйича хабардор қилиш тартибида белгиланган. Хусусан,

– автомобилотранспорт воситаси конструкциясини ва (ёки) унинг бир қисмини ўзгартириш билан боғлиқ фаолиятни бошлаганлик ёки тугатганлик ҳақида хабарнома;

– умумий овқатланиш корхоналари ва кўнгилочар объектларнинг тунги вақтда фаолият юритишни бошлаганлиги ёки тугатганлиги тўғрисида хабарнома – *соат 23.00 дан 06.00 гача фаолият юритиши бўйича.*

Хабардор қилиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланадиган хабардор қилиш тартиби тўғрисидаги ягона низомда назарда тутилади.

Хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятнинг (ҳаракатларнинг) ўзига хос қоидалари ва

хусусиятлари хабардор қилиш тартиби тўғрисидаги ягона низомга иловалар ҳисобланувчи паспортларда белгиланади.

Хабардор қилиш тартиби тўғрисидаги ягона низомда ва паспортларда қуйидаги талаблар ҳамда шартлар кўрсатилади:

биринчидан, паспортларда назарда тутилган талаблар ва шартларга риоя этилиши шартлиги ҳамда уларни бажариш бўйича мажбуриятни ўз зиммасига олиш;

иккинчидан, фаолиятни бошлаш ҳақидаги хабарномада кўрсатилган ахборотнинг ишончлилигини таъминлаш;

учинчидан, ходимлар билан янги меҳнат шартномалари тузилганлиги, шартномаларга ўзгартишлар киритилганлиги ва улар тугатилганлиги ҳолларини, шунингдек амалдаги меҳнат шартномалари тўғрисидаги ахборотни «Ягона миллий меҳнат тизими» идоралараро дастурий-аппарат комплексида мажбурий рўйхатдан ўтказиш – тегишли фаолиятни (ҳаракатларни) амалга ошириш учун ходимларга нисбатан шундай талаб мавжуд бўлган тақдирда;

тўртинчидан, хабардор қилувчининг номи, жойлашган ери (яшаш манзили) ўзгарганлиги рўйхатдан ўтказилганидан сўнг ёки филиал ва ваколатхона очилганидан сўнг ваколатли органни ўн иш куни ичида хабардор қилиш;

бешинчидан, хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолият (ҳаракатлар) турининг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда бошқа талаблар ва шартлар.

Хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятга (ҳаракатларга) доир талаблар ва шартларни мунтазам равишда (бир йил давомида икки ва ундан ортиқ маротаба) ёки бир маротаба қўпол бузилиши ҳолларининг рўйхати паспортларда белгиланади.

Хабарнома юбориш ва уни ҳисобга олиш тартиби. Хабардор қилувчи (унинг номидан иш юритишга ваколатли шахс) ички ишлар органларига электрон рақамли имзодан фойдаланган ҳолда махсус электрон тизим ёки ЯИДХП воситасида хабарнома юборади.

Хабарномани юборишда паспортларда назарда тутилган маълумотлар кўрсатилади ва ҳужжатлар илова қилинади. Паспортларда назарда тутилган ҳужжатлардан ташқари бошқа қўшимча ҳужжатлар талаб қилинишига йўл қўйилмайди. Хабардор қилувчилар хабарнома юбориш орқали хабардор қилиш тартиби жорий этилган фаолиятни (ҳаракатларни) амалга ошириш учун ушбу қонучиликда белгиланган талаблар ва шартларга мувофиқ эканлигини тасдиқлайди.

Хабардор қилиш талаб этиладиган фаолиятни (ҳаракатларни) амалга ошириш учун базавий ҳисоблаш миқдорининг эллик фоизигача миқдорда йиғим ундирилади, бундан алкоголь маҳсулотлари билан чакана савдо қилишни ва алкоголь маҳсулотларини умумий овқатланиш корхоналари томонидан реализация қилишни бошлаш ҳақидаги хабарномалар мустасно.

Хабардор қилувчилар ички ишлар органларига юборилган хабарномада кўрсатилган маълумотларнинг тўғрилиги учун жавобгардир. Хабарномага киритилган маълумотлар махсус электрон тизим воситасида идоралараро ҳамкорлик тизимларида мавжуд бўлган ахборот асосида автоматик равишда текширилади.

Хабардор қилувчи томонидан махсус электрон тизим ёки ЯИДХП воситасида хабарнома юборилганда, паспортларда белгиланган тартибда тақсимланадиган йиғимнинг бир қисми Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳузуридаги Давлат хизматлари агентлигининг бюджетдан ташқари жамғармасига йўналтирилади.

Хабарноманинг қабул қилинмаслик тартиби. *Хабарнома қуйидаги ҳолларда ички ишлар органлари томонидан қабул қилинмайди:*

нотўғри ёки ёлғон ахборот киритилганлиги махсус электрон тизим воситасида аниқланганда;

хабарнома юборганлик учун йиғим тўланмаганда;

фаолиятни (ҳаракатларни) хабардор қилиш тартибида амалга ошириш учун белгиланган талаблар ва шартларга риоя этилганлиги ҳамда улар бажарилганлиги тасдиқланмаганда;

агар хабардор қилувчи аввал хабарномалар реестрига айна ўша фаолият (ҳаракатлар) бўйича киритилган бўлса ва унинг фаолияти (ҳаракатлари) амал қилаётган бўлса;

ички ишлар органлари ёки суд томонидан хабардор қилувчининг фаолияти (ҳаракатлари) муайян муддатга тўхтатиб турилганда;

хабардор қилувчи томонидан тегишли фаолиятни (ҳаракатларни) амалга ошириш суднинг қарорига асосан тақиқланганда.

Ушбу кўрсатилган ҳоллардан ташқари бошқа асослар бўйича хабарномани қабул қилмаслик тақиқланади.

Хабарнома қабул қилинганлиги тўғрисидаги тасдиқнома. Амалдаги қонучиликда ва хабардор қилиш тартиби тўғрисидаги ягона низомга иловалар ҳисобланувчи паспортларда белгиланган талабларга ва шартларга риоя қилинган ҳолда юборилган хабарнома махсус электрон тизим воситасида автоматик равишда қабул қилинади ва хабардор қилувчига хабарнома қабул қилинганлиги тўғрисида тасдиқнома юборилади.

Тасдиқнома юборилган хабардор қилувчилар тўғрисидаги ахборот хабарномалар реестрида автоматик равишда шакллантирилади.

Хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолияти (ҳаракатлари) қуйидаги асосларга кўра муайян муддатга тўхтатиб турилади:

ваколатли органнинг ташаббусига биноан;

хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) тугатиш тўғрисидаги иш судда кўриб чиқилганда, суднинг ҳал қилув қарори қонуний кучга киргунга қадар.

Хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) ички ишлар органларининг ташаббусига биноан тўхтатиб туриш тартиби. Ички ишлар органлари хабардор қилиш тартиби тўғрисидаги ягона низомга иловалар ҳисобланувчи паспортларда

назарда тутилган талаблар ва шартлар бузилганлиги аниқланган тақдирда, хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) **ўн иш кунидан** ортиқ бўлмаган муддатга тўхтатиб туриши мумкин.

Хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) тўхтатиб туриш учун асослар аниқланган тақдирда, ички ишлар органлари далолатнома тузади ва хабардор қилувчини ушбу далолатнома билан таништиради.

Далолатнома тузилган кундан эътиборан **бир иш кун** ичида ички ишлар органлари хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) **ўн иш кунидан** ортиқ бўлмаган муддатга тўхтатиб туради ва аниқланган камчиликларни хабардор қилувчининг фаолияти (ҳаракатлари) тўхтатиб турилган муддатда бартараф этиш тўғрисидаги кўрсатмани ўз ичига олган қарорни қабул қилади.

Ички ишлар органлари хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарорни унга махсус электрон тизим воситасида **бир иш кун** ичида юборади ва шу куннинг ўзида хабарномалар реестрига хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолияти (ҳаракатлари) тўхтатиб турилганлиги тўғрисидаги ахборотни киритади.

Хабардор қилувчининг ички ишлар органлари томонидан тўхтатиб турилган, хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) қайта тиклаш тартиби. Хабардор қилувчи ўзининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарорни белгиланган тартибда олганидан кейин у қарорда кўрсатилган камчиликларни бартараф этиши ва бу ҳақдаги ахборотни ички ишлар органларига асослантирувчи ҳужжатларни илова қилган ҳолда юбориши керак.

Ички ишлар органлари камчиликлар бартараф этилганлиги тўғрисидаги ахборотни олган кундан эътиборан **беш иш куни** ичида ушбу ахборотни таҳлил қилиши ва зарур бўлганда, олинган ахборотни жойига чиққан ҳолда ўрганиши керак. Бунда ички ишлар органлари камчиликлар бартараф этилганлиги тўғрисида далолатнома тузади ва уни хабардор қилувчига махсус электрон тизим воситасида юборади.

Ички ишлар органлари камчиликлар бартараф этилганлиги тўғрисидаги далолатнома юборилганидан кейин бир иш куни ичида:

– хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) қайта тиклаш тўғрисида қарор қабул қилиши;

– хабардор қилувчига унинг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) қайта тиклаш тўғрисидаги қарорни махсус электрон тизим воситасида юбориши;

– хабарномалар реестрига хабардор қилувчининг фаолияти (ҳаракатлари) қайта тикланганлиги тўғрисида белги қўйиши керак.

Хабардор қилувчи томонидан ўзининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) тўхтатиб туриш учун асос бўлган камчиликлар бартараф этилмаган тақдирда, ички ишлар органлари хабардор қилувчининг фаолиятини (ҳаракатларини) тугатиш чораларини кўради.

Хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) тугатиш асослари.

Хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолияти (ҳаракатлари):

хабардор қилувчи томонидан ўз фаолиятини (ҳаракатларини) тугатиш тўғрисида ички ишлар органларига юборган хабарномага;

хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) тугатиш тўғрисидаги суднинг қарорига асосан тугатилади.

Хабардор қилувчи ўзининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) тугатиш тартиби. Хабардор қилувчи ўзининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) тугатганлиги тўғрисида махсус электрон тизим ёки ЯИДХП воситасида ички ишлар органларини хабардор қилиши керак.

Хабардор қилувчи ўзининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) тугатиш тўғрисидаги хабарномани юборганлиги учун йиғим ундирилмайди.

Хабардор қилувчи ўзининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) тугатиш тўғрисидаги хабарнома юборганидан кейин унинг фаолияти (ҳаракатлари) хабарномада кўрсатилган санадан эътиборан тугатилган деб ҳисобланади ва хабарномалар реестрига бу ҳақда автоматик тарзда белги қўйилади.

Хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) суд томонидан тугатиш тартиби. Хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) тугатиш тўғрисидаги ариза судга ички ишлар органлари томонидан қуйидаги ҳолларда берилади:

биринчидан, хабардор қилувчи томонидан фаолиятни (ҳаракатларни) бошлаш тўғрисида юборилган хабарномада кўрсатилган маълумотларнинг ёлғон ёки нотўғрилиги аниқланганда;

иккинчидан, хабардор қилувчи белгиланган талаблар ва шартларнинг бузилиши билан боғлиқ камчиликлар ички ишлар органлари томонидан белгиланган муддатда бартараф этилмаганда;

учинчидан, белгиланган талаблар ва шартлар мунтазам равишда (бир йил давомида икки ва ундан ортиқ марта) ёки бир марта қўпол равишда бузилганда, агар мазкур қоидабузарликлар фуқароларнинг ҳаёти ва соғлиғига зиён, жисмоний ва юридик шахсларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларига, жамоат

хавфсизлигига зарар ҳамда атроф-муҳитга зиён етказилишига олиб келган бўлса.

Ушбу ҳолларда ички ишлар органлари далолатнома тузади ва **бир иш куни** ичида уни махсус электрон тизим воситасида хабардор қилувчига юборади. Далолатнома тузилганидан кейин ички ишлар органлари **беш иш куни** ичида судга хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) тугатиш ҳақида ариза беради.

Ички ишлар органларининг хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) тугатиш тўғрисидаги ариза суд томонидан қаноатлантирилмаган тақдирда, ички ишлар органлари хабардор қилувчи олдида хабардор қилувчига етказилган зарар миқдорида жавобгар бўлади.

Ички ишлар органлари хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолияти (ҳаракатлари) тугатилганлиги тўғрисидаги суднинг ҳал қилув қарори қонуний кучга кирганидан кейин **уч иш куни** ичида хабарномалар реестрига белги қўяди.

Хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолияти (ҳаракатлари) тугатилган тақдирда, бу фаолият хабардор қилувчи томонидан хабарнома юборилган санадан эътиборан тугатилган деб ҳисобланади.

Фаолияти (ҳаракатлари) суд тартибида тугатилган шахслар махсус электрон тизимдаги алоҳида рўйхатга киритилади.

Назорат учун савол ва топшириқлар:

1. Хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолият (ҳаракатлар) тушунчасининг мазмун-моҳияти?;
2. Хабардор қилиш тартиби тўғрисидаги ягона низомда ва паспортларда қандай талаблар ҳамда шартлар кўрсатилади?;
3. Хабарнома юбориш ва уни ҳисобга олиш тартибини тушунтириб беринг?;

4. Амалдаги қонучиликда хабарномани қабул қилинмасликнинг андай тартиблари келтирилган?;

5. Хабарномани қабул қилинганлиги тўғрисидаги тасдиқноманинг аҳамиятини тушунтиринг?;

6. Хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) ички ишлар органларининг ташаббусига биноан тўхтатиб туриш тартиби?;

7. Хабардор қилувчининг ички ишлар органлари томонидан тўхтатиб турилган, хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) қайта тиклаш тартиби?;

8. Хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) тугатиш асосларини айтиб беринг?;

9. Хабардор қилувчи ўзининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) тугатиш тартиби?;

10. Хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) суд томонидан тугатиш тартиби?;

ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИНИНГ ЛИЦЕНЗИЯ, РУХСАТ БЕРИШ ВА ХАБАРДОР ҚИЛИШ СОҲАСИДА ДАВЛАТ НАЗОРАТИНИ АМАЛГА ОШИРИШ ТАРТИБИ

Лицензиатларнинг, фаолиятни рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар асосида амалга ошираётган шахсларнинг, хабардор этувчиларнинг фаолияти ваколатли органлар томонидан назорат қилинади.

Лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ва шартларига риоя этилиши устидан давлат назоратини амалга ошираётганда ички ишлар органлари ўз ваколатлари доирасида қуйидаги ҳуқуқларга эга:

биринчидан, лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ва шартларига жисмоний ва юридик шахсларнинг риоя этишини текширишни Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил билан келишилган, қонунчиликда белгиланган тартибда жойига чиққан ҳолда ўтказиш;

иккинчидан, лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ва шартларига риоя этилиши юзасидан текширувлар ўтказилаётганда юзага келадиган масалалар бўйича жисмоний ва юридик шахслардан зарур ахборотни сўраш ва олиш;

учинчидан, текширувлар натижалари асосида жисмоний ва юридик шахслар йўл қўйган лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ва шартларига доир қоидабузарликларни кўрсатган ҳолда далолатномалар тузиш;

тўртинчидан, жисмоний ва юридик шахслар зиммасига аниқланган қоидабузарликларни бартараф этиш мажбуриятини юкловчи қарорлар чиқариш, бундай қоидабузарликларни бартараф этиш муддатларини белгилаш;

лицензия ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини тўхтатиб туриш ёхуд уни бекор қилиш тўғрисидаги ариза билан судга мурожаат қилиш;

хабардор қилувчиларнинг фаолиятини (ҳаракатларини) тўхтатиб туриш ва қайта тиклаш тўғрисида қарор қабул қилиш, уларнинг фаолиятини тугатиш тўғрисида, шунингдек хабардор қилувчининг фаолиятини (ҳаракатларини) амалга оширишни тақиқлаш тўғрисида судга ариза бериш;

амалдаги қонучиликка мувофиқ лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги ҳуқуқбузарликлар учун юридик шахсларга жарима солиш тўғрисида судга ариза бериш;

лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги ваколатларни амалга ошириш учун судга давлат божи тўламасдан аризалар бериш.

Ички ишлар органлари жисмоний ва юридик шахслар томонидан лицензиясиз ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларсиз, шунингдек хабарнома юбормасдан фаолият билан шуғулланилиши ҳолларини аниқлаш учун белгиланган тартибда назорат тадбирларини ўтказишга ҳақли. Бунда ваколатли органлар томонидан фақат тегишли фаолият турларини амалга ошириш ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатлар мавжудлиги ва хабарнома юборилганлиги текширилади. Бошқа ҳужжатларни талаб қилиш тақиқланади. Назоратни амалга ошириш билан боғлиқ ҳолда ўтказиладиган тадбиркорлик субъектларини текширишлар Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил билан белгиланган тартибда келишилган ҳолда амалга оширилади.

Ички ишлар органлари томонидан лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ҳамда шартларига риоя этилиши устидан амалга ошириладиган давлат назоратининг шакллари.

Лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ҳамда шартларига риоя этилиши устидан давлат назорати қуйидаги шаклларда амалга оширилади:

а) махсус электрон тизим воситасида лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ҳамда шартларига риоя этилиши устидан масофавий назорат;

б) лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ҳамда шартларига риоя этилишини асослар мавжуд бўлган тақдирда ва қонунчиликда белгиланган тартибда жойга чиққан ҳолда текшириш;

в) лицензиатларнинг, фаолиятни рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар асосида амалга оширувчи шахсларнинг, хабардор қилувчиларнинг фаолияти билан боғлиқ статистик ахборотни ҳамда улардан сўраб олинган маълумотларни таҳлил қилиш.

Ички ишлар органлари томонидан лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ва шартлари билан боғлиқ бўлмаган маълумотларни таҳлил қилиш, текшириш ҳамда уларни лицензиатлардан, фаолиятни (ҳаракатларни) рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар асосида амалга оширувчи шахслардан, хабардор қилувчилардан сўраб олиш тақиқланади.

Ички ишлар органларига лицензиатлар, фаолиятни рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар асосида амалга оширувчи шахслар, хабардор қилувчилар фаолиятини назорат қилиш билан боғлиқ тадбирларни ўтказиш чоғида тегишли паспортларда назарда тутилмаган талаблар ва шартларнинг бажарилишини текширишга ёки улардан ушбу шартлар ва талабларнинг бажарилишини талаб қилиш тақиқланади.

Назорат қилувчи ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ҳамда шартларининг бузилишлари аниқланган тақдирда бу ҳақда ваколатли органларга хабар беради.

Масофавий назорат тартиби. Ички ишлар органлари масофавий назоратни махсус электрон тизим имкониятларидан келиб чиққан ҳолда лицензиатларнинг, фаолиятни рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар асосида амалга оширувчи шахсларнинг, хабардор қилувчиларнинг ходимлари тўғрисида, лицензия, рухсат этиш ва хабардор қилиш талаблари ҳамда шартларига риоя

этилиши ҳақида тақдим этилган ахборот, шунингдек бошқа давлат органлари ва ташкилотларидан олинган ахборот асосида амалга оширади.

Масофавий назоратни амалга ошириш чоғида лицензиатлар, фаолиятни рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар асосида амалга оширувчи шахслар, хабардор қилувчилар белгиланган талаблар ҳамда шартларни бузиш ҳоллари тўғрисида махсус электрон тизим воситасида автоматик равишда келиб тушадиган хабарлар Ички ишлар органларининг махсус электрон тизимдаги «шахсий кабинет»га юборилади. Келиб тушаётган хабарлар асосида Ички ишлар органлари жисмоний ва юридик шахсларнинг фаолиятини таҳлил қилади ва ўрганади. Бунда Ички ишлар органлари лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ва шартларининг бузилиши ҳолларини бартараф этиш юзасидан кўрсатма бериши шарт.

Лицензиатлар, фаолиятни рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар асосида амалга оширувчи шахслар, хабардор қилувчилар масофавий назорат асосида ички ишлар органлари томонидан берилган кўрсатмада баён этилган талабларни **ўн иш куни** ичида бажариши ва бу ҳақда ички ишлар органларига хабар бериши шарт. Кўрсатма бажарилмаган ёки ўз вақтида бажарилмаган тақдирда ички ишлар органлари «хавфни таҳлил қилиш» тизими асосида уларнинг фаолиятини текширишдан ўтказиши мумкин.

Лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ва шартларини масофавий назорат қилиш ички ишлар органлари томонидан доимий асосда амалга оширилади.

Ички ишлар органлари томонидан лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ва шартларига риоя этилишини жойга чиққан ҳолда текшириш тартиби.

Лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ва шартларига риоя этилишини жойга чиққан ҳолда текшириш қуйидагилар асосида амалга оширилади:

«хавфни таҳлил этиш» тизими;

жисмоний ва юридик шахсларнинг, шу жумладан жамоатчилик назорати субъектларининг мурожаатлари;

жисмоний шахсларнинг лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги қонунчиликнинг бузилиши ҳоллари тўғрисида махсус электрон тизим орқали юборилган маълумотлари.

Лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ва шартларига риоя этилишини жойга чиққан ҳолда текшириш қонунчиликда белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил билан келишилган ҳолда амалга оширилади.

Лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ва шартларига риоя этилишини жойга чиққан ҳолда текшириш **ўн кунгача** бўлган муддатда амалга оширилади.

Тегишли фаолият билан лицензиясиз ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатсиз, шунингдек хабарнома юбормасдан шуғулланиш ҳолатлари билан боғлиқ бузилишлар жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари асосида аниқланган тақдирда, бу ҳақда ички ишлар органларига хабар берган жисмоний ва юридик шахслар ҳуқуқбузарлик тасдиқланганда, ундирилган жариманинг **ўн фоизи** миқдоридаги пул мукофоти билан рағбатлантирилади.

Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги ҳуқуқбузарликлар учун жисмоний шахслар қонунга мувофиқ жиноий ва (ёки) маъмурий жавобгарликка тортилади.

Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги қуйидаги ҳуқуқбузарликларни содир этганлик учун юридик шахсларга жарималар солинади:

– фаолият билан лицензиясиз, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатсиз ва ваколатли органни хабардор этмасдан шуғулланиш;

– лицензияни ва рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни қалбаки ҳужжатлардан фойдаланган ҳолда олиш;

– хабардор қилиш тартибидаги фаолиятни (ҳаракатларни) амалга ошириш учун белгиланган талаблар ва шартларнинг бажарилиши тўғрисида ваколатли органга ёлғон ёки нотўғри ахборот тақдим этиш.

Назорат тадбири давомида аниқланган ҳуқуқбузарлик тўғрисида далолатнома тузилади ва у тегишинча ваколатли органнинг ва юридик шахс бўлган ҳуқуқбузар мансабдор шахслари томонидан имзоланади.

Ҳуқуқбузар (унинг вакили) далолатномани имзолашдан бош тортган тақдирда, ички ишлар органларининг мансабдор шахси ушбу фактни кўрсатилган далолатномага илова қилинадиган видеоёзув ёрдамида ёки икки нафар холис ҳозирлигида тасдиқлаши керак. Холислар ўзининг ҳозирлигида амалга оширилган ҳаракатлар факти, мазмуни ва натижаларини далолатномада тасдиқлаши шарт. Улар амалга оширилган ҳаракатлар юзасидан далолатномага киритилиши лозим бўлган фикр-мулоҳазалар билдиришга ҳақли. Зарур бўлган тақдирда, холислар кўрсатилган ҳолатлар юзасидан сўроқ қилиниши мумкин.

Ички ишлар органлари томонидан жарима солиш тўғрисидаги қарорни қабул қилиш муддати.

Жарима солиш учун асос бўлган ҳуқуқбузарлик аниқланганлиги тўғрисида далолатнома расмийлаштирилган кундан эътиборан **беш иш куни ичида** ички ишлар органлари жарима солиш тўғрисида қарор қабул қилади.

Жарима солиш тўғрисидаги қарор ички ишлар органларининг биринчи раҳбари (унинг ўрнини босувчи шахс) томонидан имзоланади ва **бир иш куни ичида** ҳуқуқбузарга юборилади.

Жаримани ихтиёрий равишда тўлаш тартиби. Жарима солиш тўғрисидаги қарор юборилган кундан эътиборан **бир ой ичида** ҳуқуқбузар ушбу қарорда назарда тутилган жарима суммасини ихтиёрий равишда тўлаши мумкин.

Жарима солиш тўғрисидаги қарорда назарда тутилган жарима суммаси миқдорининг **етмиш фоизи** ҳуқуқбузар

томонидан ихтиёрий равишда тўланган ҳамда лицензияни, рухсат этиш хусусиятига эга хужжатни бериш ёки хабарнома юбориш тўғрисидаги ариза билан ваколатли органга мурожаат қилинган тақдирда, ҳуқуқбузар жариманинг қолган суммасини тўлашдан озод этилади.

Жаримани суд тартибида ундириш тартиби. Ҳуқуқбузар томонидан жарима суммаси ихтиёрий равишда тўланмаган тақдирда, ички ишлар органлари жаримани ундириш тўғрисидаги аризани судга белгиланган тартибда **беш иш кун** ичида киритади.

Суднинг жаримани ундириш тўғрисидаги қонуний кучга кирган қарорини ижро этиш қонунда белгиланган тартибда амалга оширилади.

Жисмоний ва юридик шахслар ички ишлар органларининг ҳамда улар мансабдор шахсларининг ўз фаолиятига тааллуқли бўлган қарорлари (ҳаракатлари) устидан шикоят қилиши мумкин.

Шикоят:

ҳудудий даражадаги ички ишлар органларига нисбатан – унинг юқори турувчи органига;

республика даражасидаги ички ишлар органларига нисбатан – ушбу органда ташкил этилган апелляция кенгашига берилади. Апелляция кенгашини ташкил этиш қоидалари фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтиш тартиби тўғрисидаги низомларда, шунингдек хабардор қилиш тартиби тўғрисидаги ягона низомда фаолиятнинг ўзига хос хусусиятидан келиб чиққан ҳолда белгиланиши мумкин.

Жисмоний ва юридик шахслар белгиланган тартибда ички ишлар органларининг ҳамда улар мансабдор шахсларининг қарорлари (ҳаракатлари) устидан бевосита судга шикоят қилишга ҳақли.

Агар қонунда бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, шикоят жисмоний ва юридик шахслар қарор тўғрисида тегишли равишда хабардор қилинган пайтдан эътиборан ёки уларга ички ишлар органлари ёхуд унинг мансабдор шахсларининг ҳаракатлари

ҳақида маълум бўлган пайтдан эътиборан **ўттиз кундан** кечиктирмай берилиши мумкин.

Шикоят ёзма, оғзаки ёки электрон шаклда берилади ва унда қуйидагилар кўрсатилган бўлиши керак:

қарорни қабул қилган ёки ҳаракатни амалга оширган ваколатли органнинг номи;

шикоят берган жисмоний шахснинг (унинг вакилининг) фамилияси, исми, отасининг исми ва яшаш жойи, юридик шахс учун эса унинг номи ва жойлашган ери (почта манзили);

шикоят берган шахснинг талаблари;

илова қилинаётган ҳужжатларнинг рўйхати (мавжуд бўлган тақдирда);

шикоят берилган сана.

Шикоят жисмоний ёки юридик шахс (унинг вакили) томонидан имзоланади. Агар шикоят вакил томонидан берилган бўлса, унга ишончноманинг ёки вакилнинг ваколатларини тасдиқловчи бошқа ҳужжатнинг кўчирма нусхаси илова қилиниши керак.

Жисмоний шахс оғзаки шикоят қилаётганда ўз шахсини тасдиқловчи ҳужжатни, юридик шахснинг вакили эса – ўз ваколатларини ва шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатни тақдим этиши керак.

Электрон шаклда бериладиган шикоятда жисмоний ёки юридик шахснинг электрон манзили ҳамда ягона идентификатори, қонунчиликда назарда тутилган ҳолларда эса – рақамли имзоси ва бошқа реквизитлари кўрсатилади.

Шикоятни кўриб чиқиш тартиби. Шикоятни олган юқори турувчи ваколатли орган ва апелляция кенгаши устидан шикоят берилаётган қарор, ҳаракатлар тўғрисидаги тегишли ахборотни шикоят олинган пайтдан эътиборан **уч иш куни ичида** сўраб олади.

Юқори турувчи ваколатли орган ёки апелляция кенгаши шикоят бўйича **ўн беш иш куни** ичида қарор қабул қилади.

Юқори турувчи ваколатли орган ёки апелляция кенгаши шикоят бўйича қуйидаги қарорлардан бирини қабул қилишга ҳақли:

устидан шикоят қилинаётган қарорни ўзгаришсиз қолдириш;
устидан шикоят қилинаётган қарорга ўзгартишлар киритиш;
қарорни бекор қилиш ва зарур бўлган тақдирда, янги қарор қабул қилиш;

ваколатли орган ёки унинг мансабдор шахси зиммасига берилган шикоят моҳияти бўйича муайян ҳаракатларни амалга ошириш мажбуриятини юклаш.

Шикоят бўйича апелляция кенгашининг қарори барча аъзолар томонидан бир овоздан қабул қилинади. Бунда апелляция кенгаши аъзоларидан бирортаси ҳам овоз беришда бетараф қолишга ҳақли эмас.

Ички ишлар органларининг қарори устидан шикоят қилинган тақдирда шикоят юқори турувчи ваколатли органда ёки апелляция кенгашида рўйхатдан ўтказилган пайтдан эътиборан:

қарорнинг амал қилиши ва ижро этилиши тўхтатиб турилади, бундан лицензиянинг ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатнинг амал қилишини ёхуд хабардор қилувчининг хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолиятини (ҳаракатларини) тўхтатиб туриш ҳоллари мустасно;

жаримани ихтиёрий равишда тўлаш муддати тўхтатиб турилади.

Лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомилларини қайта кўриб чиқишнинг даврийлиги.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси беш йилда камида бир марта ҳар бир лицензиялаш тартиби, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомилининг уни қўллаш натижасида эришилган мақсадлар, ижтимоий-иқтисодий, инновацион ва технологик ривожланишнинг жорий ҳолати, шунингдек тадбиркорлик субъектларининг харажатлари баҳоланган ҳолда қайта кўриб чиқилишини таъминлайди.

Назорат учун савол ва топшириқлар:

1. Лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ва шартларига риоя этилиши устидан давлат назоратини амалга ошираётганда ички ишлар органлари ўз ваколатлари доирасида қандай ҳуқуқларга эга?;

2. Лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ҳамда шартларига риоя этилиши устидан давлат назорати қандай шаклларда амалга оширилади?;

3. Масофавий назорат тартиби тўғрисида гапириб беринг?;

4. Ички ишлар органлари томонидан лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ва шартларига риоя этилишини жойга чиққан ҳолда текшириш тартиби?;

5. Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасида қандай ҳуқуқбузарликларни содир этганлик учун юридик шахсларга жарималар солинади?;

6. Ички ишлар органлари томонидан жарима солиш тўғрисидаги қарорни қабул қилиш муддатлари?;

7. Жаримани ихтиёрий равишда тўлаш тартиби ва муддатлари?;

8. Жаримани суд тартибида ундириш тартиби?;

9. Шикоятни кўриб чиқиш тартиби?;

10. Лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомилларини қайта кўриб чиқишнинг даврийлиги?.

Глоссарий:

лицензиат – фаолиятнинг лицензияланадиган турини ёки унинг кичик турини амалга ошириш учун лицензияга эга бўлган юридик ёки жисмоний шахс;

лицензия – жисмоний ёки юридик шахсга бериладиган, лицензия талаблари ва шартларига мажбурий равишда риоя этилган тақдирда фаолиятнинг лицензияланадиган турини ёки унинг кичик турини амалга ошириш ҳуқуқини берувчи ҳужжат;

лицензиялаш – лицензия бериш тўғрисидаги аризани топшириш, қабул қилиш ва кўриб чиқиш, лицензияни бериш, унинг амал қилиш муддатини узайтириш, амал қилишини тўхтатиб туриш, қайта тиклаш ҳамда тугатиш, шунингдек лицензияни бекор қилиш, қайта расмийлаштириш ва чақириб олиш жараёни билан боғлиқ тадбирлар мажмуи;

фаолиятнинг лицензияланадиган тури – Ўзбекистон Республикаси ҳудудида амалга оширилиши учун лицензия олиш талаб қилинадиган, қонун билан белгиланадиган фаолият тури;

лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш талаблари ҳамда шартлари – фаолиятнинг лицензияланадиган турларини амалга ошириш ёки фаолиятни (ҳаракатларни) рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар асосида ёхуд хабардор қилиш тартибида амалга ошириш чоғида жисмоний ва юридик шахслар томонидан бажарилиши шарт бўлган, қонунчиликда белгиланган талаблар ҳамда шартлар мажмуи;

лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги ваколатли органлар – фаолиятнинг айрим турларини лицензиялашни, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатларни беришни амалга оширадиган, шунингдек махсус электрон тизим воситасида хабарномаларни қабул қиладиган махсус ваколатли органлар ва ташкилотлар;

лицензиялар, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар ва хабарномалар реестрлари – ваколатли органларнинг тегишинча берилган, узайтирилган, тўхтатиб турилган, қайта тикланган,

тугатишган, бекор қилинган, қайта расмийлаштирилган ва чақириб олинган лицензиялар, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатлар тўғрисидаги, шунингдек жисмоний ва юридик шахслар томонидан ваколатли органларга юборилган хабарномалар ҳақидаги маълумотларни ўз ичига олган маълумотлар базалари;

лицензияланадиган фаолият турининг кичик тури – фаолиятнинг лицензияланадиган тури таркибига киритиладиган фаолият турининг йўналиши;

давлат хизматлари паспорти – лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомилларидан ўтиш жараёни билан боғлиқ бўлган ўзига хос талаблар ва шартларни, шунингдек маълумотларни ўз ичига олган лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги ҳужжат;

рухсат бериш тартиб-таомили – рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш тўғрисидаги аризани топшириш, қабул қилиш ва кўриб чиқиш, рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш, унинг амал қилиш муддатини узайтириш, амал қилишини тўхтатиб туриш, қайта тиклаш ҳамда тугатиш, шунингдек уни бекор қилиш, қайта расмийлаштириш жараёни билан боғлиқ тадбирлар мажмуи;

рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжат – ваколатли орган томонидан рухсатнома, келишув, хулоса шаклида, шунингдек қонунчиликда назарда тутилган бошқа шаклларда бериладиган, рухсат бериш талаблари ва шартларига мажбурий равишда риоя этилган тақдирда муайян фаолиятни (ҳаракатларни) амалга ошириш ҳуқуқини берадиган ҳужжат;

талабгор – лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни олиш учун мурожаат қилган жисмоний ёки юридик шахс;

хабарнома – хабардор қилиш тартибида фаолиятни (ҳаракатларни) амалга оширишни бошлаш (тугатиш) учун хабардор қилувчи томонидан ваколатли органга юбориладиган маълумотлар;

хабардор қилувчи – ваколатли органга хабарнома юборган ва хабарномалар реестрига киритилган жисмоний ёки юридик шахс;

хабардор қилиш тартиб-таомили – хабарнома юбориш, хабарномани қабул қилиш (қабул қилмаслик), хабарнома қабул қилинганлигини тасдиқлаш, шунингдек хабардор қилувчининг фаолиятини (ҳаракатларини) тўхтатиб туриш, қайта тиклаш, тугатиш ва хабардор қилиш тартибида фаолиятни (ҳаракатларни) амалга оширишга тақиқ жорий этиш жараёни билан боғлиқ тадбирлар мажмуи;

«ягона дарча» принципи – хизматлар кўрсатиш тартиби бўлиб, бунда талабгорга тегишинча лицензияни ёки рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатни бериш учун ваколатли органга бошқа давлат органлари ёки ташкилотлар томонидан бериладиган турли бошқа ҳужжатларни олиш талаб қилинадиган ҳолларда мазкур ваколатли орган кўрсатилган ҳужжатларни талабгорнинг иштирокисиз мустақил равишда сўрайди ва олади;

Ички ишлар органларининг лицензиялаш соҳасидаги ваколатлари қуйидагилардан иборат:

- талабгорларнинг мурожаатларини қабул қилади ва кўриб чиқади;
- лицензиялар беради ёки уларни беришни рад этади, лицензияларнинг амал қилиши муддатини узайтиради;
- лицензиатлар томонидан лицензия талаблари ва шартларига риоя этилишини назорат қилади;
- лицензияларни қайта расмийлаштиради;
- лицензияларнинг амал қилишини тўхтатиб туради, қайта тиклайди;
- лицензияларни бекор қилади ёки қонучиликда назарда тутилган ҳолларда ва тартибда лицензияларни бекор қилиш тўғрисидаги ариза билан судга мурожаат қилади;
- лицензияларни ўзгартиради;
- лицензиялар реестрини юритади.

Хабардор қилиш тартибида амалга ошириладиган фаолият (ҳаракатлар) – фаолиятни (ҳаракатларни) бошлаш учун ваколатли орган томонидан қарор қабул қилинишини талаб этмайдиган, бироқ давлат томонидан тартибга солинишини

таъминлаш, шунингдек тегишли фаолият билан шуғулланаётган субъектларнинг ҳисобини юритиш ва уларнинг фаолияти устидан назоратни амалга ошириш учун қонунчилик ҳужжатларида белгиланган талаблар ҳамда шартларга риоя этиш бўйича юридик ва жисмоний шахслар ўз зиммасига мажбуриятлар қабул қилиши орқали амалга ошириладиган фаолият турларини ўз ичига олади.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР

Раҳбарий адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. – Тошкент: Ўзбекистон, 2020. – 76 б.
2. *Мирзиёев Ш.М.* Ўзбекистон Республикаси ички ишлар органлари ходимларига йўлланган байрам табриги // [Электрон манба]. – URL: [https:// president.uz /uz/lists/view/3913](https://president.uz/uz/lists/view/3913) (мурожаат вақти: 29.10.2020).

Қонун ва норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар

3. Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекси. – Тошкент: Адолат, 2019. – 520 б.
4. Ўзбекистон Республикасининг 2016 йил 16 сентябрдаги «Ички ишлар органлари тўғрисида»ги Қонуни // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. – 2016. – № 38. – 438-м.
5. Ўзбекистон Республикасининг «Давлат божи тўғрисида»ги (2020 йил 6 январь) ЎРҚ-600-сон // Қонунчилик маълумотлари миллий базаси, 12.10.2021 й., 03/21/721/0952-сон.
6. Ўзбекистон Республикасининг «Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари тўғрисида»ги (2021 йил 14 июль) ЎРҚ-701-сон // Қонунчилик маълумотлари миллий базаси, 15.07.2021 й., 03/21/701/0674-сон.
7. Ўзбекистон Республикасининг «Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари тўғрисида»ги ўзбекистон республикаси қонуни қабул қилинганлиги муносабати билан ўзбекистон республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги (2021 йил 12 октябрь) ЎРҚ-721-сон // Қонунчилик маълумотлари миллий базаси, 12.10.2021 й., 03/21/721/0952-сон.
8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 10 апрелдаги «Ички ишлар органларининг фаолияти самарадорлигини тубдан ошириш, жамоат тартибини, фуқаролар ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ишончли ҳимоя қилишни

- таъминлашда уларнинг масъулиятини кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида» ПФ-5005-сон фармони // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. – 2017. – № 15. – 243-м.
9. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 26 мартдаги «Жамоат хавфсизлигини таъминлаш ва жиноятчиликка қарши курашиш соҳасида ички ишлар органлари фаолиятини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш чора-тадбирлари тўғрисида» ПФ-6196-сон фармони // Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 26.03.2021 й., 06/21/6196/0240-сон.
10. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 12 апрелдаги «Ички ишлар органлари фаолиятини янада такомиллаштиришга доир ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПҚ-2883-сон қарори // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. – 2017. – № 15. – 247-м.
11. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 29 ноябрдаги «Ички ишлар органларида кадрлар билан ишлаш ва уларнинг хизматини ташкил этиш тартибини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-3413-сон қарори // Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 20.05.2021 й., 06/21/6230/0473-сон.
12. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 2 апрелдаги «Ички ишлар органларининг жамоат хавфсизлигини таъминлаш ва жиноятчиликка қарши курашиш соҳасидаги фаолиятини янада такомиллаштириш бўйича қўшимча ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПҚ-5050-сонли қарори // Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 02.04.2021 й., 07/21/5050/0280-сон.

Қўшимча адабиётлар

13. Ички ишлар органларининг маъмурий фаолияти: Дарслик / И. Исмаилов, М.З. Зиёдуллаев ва бошқ.; Масъул муҳаррир Ш.Т. Икрамов. – Т.: Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси, 2014. – Б.425.
14. Административная деятельность полиции: Учебник / под ред. Ю.Н. Демидова. – М., 2014. – С.527.

15. Ички ишлар органлари фаолияти: ИИВ академик лицейлари учун дарслик / М.З. Зиёдуллаев, Ж.С. Мухторов, Б.И. Эгамбердиев ва бошқ.; Масъул муҳаррир И. Исмаилов – Т.: Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси, 2018. – Б.408.
16. Административная деятельность органов внутренних дел: Учебное пособие / под ред. В. П. Сальникова. 2 ч. – М: ЦОКР МВД России, 2005. – С. 77 // «Электронная библиотека» [Электрон манба]. – URL: RuBooks.org, 2017 (мурожаат вақти: 19.10.2019).
17. Ички ишлар органларининг жамоат тартибини сақлаш ва хавфсизлигини таъминлаш фаолияти: Дарслик / И. Исмаилов, М.З. Зиёдуллаев, Ф.Н. Шукуров ва бошқ.; генерал-лейтенант Б.А. Матлюбовнинг умумий таҳрири остида. – Т.: Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси, 2019. – Б.414.
18. Ички ишлар органларининг жамоат тартибини сақлаш ва хавфсизлигини таъминлаш фаолиятини бошқариш: Дарслик / И. Исмаилов, Ж.С. Мухторов, Ф.Н. Шукуров ва бошқ. Масъул муҳаррир Б.А. Матлюбов. – Т.: Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси, 2019. – Б.483.

Интернет сайтлари

19. [http:// akadmvd.uz](http://akadmvd.uz) (Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси)
20. [http:// lex.uz](http://lex.uz) (Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси)
21. [http:// eduportal.uz](http://eduportal.uz) (Мультимедиа умумтаълим дастурларни ривожлантириш маркази)
22. [http:// www.ziyonet.uz](http://www.ziyonet.uz) (Ахборот таълим тармоғи)
23. [http:// www.connect.uz](http://www.connect.uz) (Ўзбекистон умумтаълим тармоғи)
24. [http:// uzsci.net](http://uzsci.net) (Илмий таълим тармоғи)
25. [http:// www. ima. uz](http://www.ima.uz) (Интеллектуал мулк агентлиги)
26. [http:// www. nuu. uz](http://www.nuu.uz) (Мирзо улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети)
27. [http:// www. tsul. uz](http://www.tsul.uz) (Тошкент давлат юридик университети)
28. [http:// www. tuit. uz](http://www.tuit.uz) (Тошкент ахборот технологиялари университети)

МУНДАРИЖА

СЎЗ БОШИ 3

Ички ишлар органларининг лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги фаолиятининг моҳияти, аҳамияти ва ҳуқуқий асослари7

Ички ишлар органларининг лицензиялаш ва рухсат бериш тартиб-таомиллари соҳасидаги фаолиятининг ташкилий асослари..... 23

Ички ишлар органларининг хабардор қилиш тартиб-таомиллари соҳасидаги фаолиятининг ташкилий асослари.....53

Ички ишлар органларининг лицензия, рухсат бериш ва хабардор қилиш соҳасида давлат назоратини амалга ошириш тартиби 63

Фойдаланиладиган адабиётлар

АЧИЛОВ Муртаза Хатамович,

**ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИНИНГ
ЛИЦЕНЗИЯЛАШ, РУХСАТ БЕРИШ ВА ХАБАРДОР
ҚИЛИШ ТАРТИБ-ТАОМИЛЛАРИ СОҲАСИДАГИ
ФАОЛИЯТИНИНГ ТАШКИЛИЙ-ҲУҚУҚИЙ
АСОСЛАРИ**

ЎҚУВ ҚЎЛЛАНМА

Мухаррир.....С.Э. Ерназаров
Техник муҳаррирМ. Умарова

Босишга рухсат этилди ____ 2022 й. Нашриёт-ҳисоб табағи 4
Адади 20 нусха. Буюртма № 30 Нархи шартнома асосида.

Ўзбекистон Республикаси ИИВ Малака ошириш институти,

100077, Тошкент ш, Хусайн Бойқаро кўчаси, 27а-уй